

Ljudska PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 - MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHAJA-
LA KOT 14-DNEVNIK IN TED-
NIK - OD OSVOBODITVE DO
1. JULIJA 1951 KOT DNEVNIK,
NATO PA KOT TEDNIK -
OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V
REDAKCIJSKI POVEZANOSTI
Z «BORBO»

Sovražna politika

Izjava predstavnika našega državnega sekretariata
za zunanje zadeve o bolgarskih izpadih

Beograd, 24. marca (Tanjug). Predstavnik državnega sekretariata za zunanje zadeve je dal danes novinarjem naslednjo izjavo:

»Dne 20. t. m. je objavilo glasilo CK KP Bolgarije »Rabotničko delo« uredniški članek, v katerem je s pačenji in podtikavanji na najbolj grob način napadlo Jugoslavijo in njeno politiko ter žalilo predsednika republike Tita.

Ta članek, objavljen po vrsti člankov v bolgarskem tisku in po radiu, kakor tudi izjave najbolj odgovornih bolgarskih voditeljev, pričajo, da vlada LR Bolgarije v nasprotju s tem, kar trdi o svojih namelih, zavestno onemogoča

normalne sosedstvene stike, da je njena politika sistematično in načrtno sovražna nasproti FLRJ, in da venomer zastruje odnose, in zastruja mednarodno vzdušje. Takšna hujškaška in razdiralna politika vlade LR Bolgarije, še posebno, ker je povezana z obujanjem iredentizma, hudo ogroža mir in mora vzbuditi resne skrbi ter izzvati obsodbo vseh, ki jim je res do ublažitve mednarodne napetosti in do ohranitve miru. Ta politika izrecno nasprotuje jasnim obveznostim, ki jih je prevzela vlada LR Bolgarije kot članica OZN. Ni dvoma, da prevzema vlada LR Bolgarije s takšno nemirojubo politiko veliko odgovornost.

Ob podpisu konvencije o kulturnem sodelovanju med našo deželo in Irakom, ki je bila sklenjena predvčerajšnjim v Beogradu

REDNI SESTANKI DRŽAVNIKOV vodilnih sil obeh nasprotnih blokov?

Macmillan slej ko prej za sestanek na najvišji ravni, tudi če ministrska konferenca ne bi uspela

Washington, 24. marca (Reuters). Britanski ministrski predsednik Macmillan in zunanji minister Lloyd sta danes popoldne odpotovala z letalom v Veliko Britanijo. Eisenhower in Macmillan sta imela sinoči še zadnji sestanek, ki je trajal pol ure. Po sestanku je Macmillan izjavil, da »tako zadovoljiva doslej ni bila še nobena konferenca« vodilnih politikov obeh dežel.

V Washingtonu z velikim optimizmom presojajo bližnje četverne razgovore o Berlinu. V diplomatskih krogih trdijo, da sta Eisenhower in Macmillan med drugim razpravljala tudi o morebitnih razgovorih na najvišji ravni v rednih predsednikih, približno vsakih šest mesecev, če bo sestanek s sovjetskimi predsednikom Hruščevom, ki bo bržčas letos v avgustu, uspešen.

Na sprejemu pri ameriskem podpredsedniku Nixonu se je Macmillan sinoči ponovno zavzel za državniško konferenco. Na številna vprašanja ameriških poslancev, ki so prišli na sprejem, je izjavil, da bi bila potrebna konferenca tudi v primeru, da konferenca zunanjih ministrov, ki je napovedana za maj, ne bi bila uspešna.

Predstavnik za tisk James Hagerty je sredi izjavil, da tudi Eisenhower sodi, da so bili razgovori z Macmillanom »v celoti zelo zadovoljivi«. Dejal je, da zlasti cenil metodo neposrednih in osebnih stikov za proučevanje perečih vprašanj. Izrazil je upanje, da bodo zahodne sile v kratkem odgovorile Sovjetski zvezi, po možnosti še pred konferenco zunanjih ministrov, ki bo 31. marca v Washingtonu.

Na večeršnjem sestanku Eisenhower in Macmillan nista našla nobenega novega vprašanja.

Pred sestankom v Bell hiši je Selwyn Lloyd ponovno govoril z namestnikom zunanjega ministra Christianom Herterjem.

Pred odhodom iz Washingtona je Macmillan izjavil, da lahko Zahod toliko časa, dokler bodo zahodne sile vztrajale na svojih načelih, samo pridobi s tem, da

je pripravljen pogajati se s Sovjetsko zvezo. Napovedal je, da bodo pogajanja težavna, misli pa, da bodo tudi uspešna. Potem je še dejal, da je treba nasprotja med Vzhodom in Zahodom v zvezi z Nemčijo, Berlinom in drugimi problemi izgladiti na pogajanjih, ne pa s silo.

Dodatni sporazumi

o trgovinski menjavi blaga med našo deželo in Italijo

Beograd, 24. marca (Tanjug). V Beogradu so danes podpisali dodatni sporazum k trgovinski pogodbi iz leta 1955 o menjavi blaga med našo deželo in Italijo kakor tudi sporazume o menjavi med obmejnimi področji obeh dežel. O teh sporazumih so se pogajali v Rimu od 3. do 24. decembra lani in letos v Beogradu od 16. marca do danes.

Sporazume sta podpisala dr. Petar Tomić, načelnik v Komiteju za zunanjo trgovino, in pooblaščen minister Tommaso Nottarangi.

V poročilu, objavljenem o teh sporazumih, je rečeno, da dodatni sporazum o blagovni menjavi kot tudi sporazumi o menjavi v obsejnim prometu ustvarjajo pogoje za znatnejše obojestransko povečanje menjave blaga in razširitev njene strukture kot tudi sploh za krepitev gospodarskih stikov med obema deželama.

Poročilo pravi, da je bilo doseženo soglasje, da se bodo prihodnji mesec začela pogajanja tudi o obnovi sporazuma o kreditih za posebne dobave industrijske opreme Jugoslaviji. Prejšnji kreditni sporazum v vrednosti 30

milijonov dolarjev, ki je bil sklenjen predlanskim, je bil izpolnjen v celoti v obojestransko zadovoljstvo. Prav tako je bilo dogovorjeno, da se bo v okviru sporazuma o tehničnem sodelovanju, sklenjenega leta 1956, sestala mešana komisija in razpravljala o tehničnem sodelovanju.

Osnovna šola mora postati dejanska družbena ustanova

Potrebne bodo mnoge spremembe v organizaciji naše šole — Pouk povezan s proizvodnim delom in splošno tehnično izobrazbo učencev

Beograd, 24. marca (Tanjug). — Ob uveljavljanju osnovnega načrta za osnovne šole se je podpredsednik ZIS in predsednik Prosvetnega sveta Jugoslavije Rodoljub Čolaković odzval prošnji urednika »Tanjuga«, da odgovori na nekatera vprašanja. Na vprašanje, kakšen je pomen dokumenta o osnovah učnega načrta za osnovno šolo in katere so bistvene značilnosti nove osnovne šole ter razlike glede na dosedanje sestavo osemletne šole, je Rodoljub Čolaković med drugim odgovoril:

»Temelji učnega načrta, ki jih je nedavno določil Prosvetni svet Jugoslavije, so dokument s področja osnovnega šolanja, ki podrobneje obravnava glavne postavke splošnega zakona o šolstvu. Vzgojo in izobrazbo v osnovni šoli, v kateri si pridobimo splošno izobrazbo, moramo usmeriti na njihov vsestranski razvoj, družbeno, moralno, delovno, tehnično in estetsko.

Ni dvoma, da bo tako razširjeni program vzgojnega in izobrazbenega dela nujno terjal

mnoge spremembe v organizaciji naše šole. Ena izmed najvažnejših bo izvirala nedvomno iz novih gledišč učiteljev o naravi vzgojnega in izobrazbenega dela v šoli. Učinek šole zdaj ni več omejen samo na posredovanje določenega skupka znanja, marveč se njeno delovanje razteza tudi na nove oblike in področja dejavnosti, prek katerih bomo dosegli bolj celostni razvoj učencev. To okoliščino morajo učitelji ne le razumeti, marveč v svojih konkretnih pogojih tudi

ustvarjalno obdelati in uveljaviti v šolski praksi. Za takšno usmeritev dela jim morajo seveda ustrezno pomagati organi prosvete in pedagoška središča. Šole, ki pripravljajo učiteljski kader, čakajo zdaj važne naloge, da svoje delo vskladijo s spremembami v programu ter sestavi izobrazbe in vzgoje v osnovni šoli.

Razen pouka se učenci tudi pristo odločajo za razne skupine in sekcije v okviru svoje pionirske organizacije in tako zadovoljujejo svoja nagnjenja in razvijajo svoje osebne sposobnosti. Na tem torišču vzgojnega dela pričakuje šola večjo pomoč od staršev, družbenih organizacij in posameznikov, ki imajo smisel in ljubezen do vzgojnega dela z otroki. Vse to zahteva tudi daljše dnevno bivanje učencev v šoli, kakor doslej, in v tej zvezi nastaja potreba, da zagotovimo šolski prostor in sodobno opremo za naše osnovne šole.

Na vprašanje, kateri so glavni ukrepi v osnovah učnega načrta, ki zagotavljajo, da bodo zgradili temelje sodobne izobrazbe v tej množični šoli, obvezni za vse naše državljane, je Rodoljub Čolaković odgovoril:

»Kar zadeva bistvene spremembe glede učnega načrta kot podlage, na kateri gradimo temelje sodobne izobrazbe, lahko na kratko rečemo, da smo si prizadevali, da bi se pri sestavljanju učnega načrta ognili dosedanjim pomanjkljivostim in da bi potekal učni proces med šolanjem nepretrgano, brez nepravilnih skokov v prehodu s tako imenovanega »razrednega« na »predmetni« pouk. Vzporedno s tem smo si prizadevali ohraniti enotnost vseh učnih in vzgojnih področij in se tako ogniti njihovi dosedanj medsebojni osamitvi, kar je povzročilo delitev pouka na celo vrsto vase zaprtih delov.

Učni načrt zajema vse vzgojne in izobrazbene komponente ter zagotavlja praktično in delovno

tehnično vzgojo kot sestavni del pouka, kar pomeni glede na dosedanje stanje korak naprej v povezovanju pouka z življenjem, prakso in proizvodnjo. Učni program je znatno bolj zapolnjen s sodobno vsebino, česar doslej ni bilo. Skušali smo se ogniti historizmu.

Temelji učnega načrta so omejeni samo na globalno snov za posamezne učne načrte. To ni več tako imenovani »zvezni okvirni« načrt, kakršnega smo imeli do zdaj, marveč samo nujno potrebna skupna izobrazbena osnova, na kateri bodo prosvetni organi in ljudskih republikah v prihodnje gradili učni program. Tudi v tem oziru pomenijo torej osnovni korak naprej v smeri vsklajanja šolskega življenja in dela s stvarnimi možnostmi in pogoji.

V nadaljnjih razlagah je Rodoljub Čolaković poudaril potrebo, da se pouk v šoli skladno povezuje s proizvodnim delom in splošno tehnično izobrazbo učencev, ker bodo tako bolje razumeli teorijo, hkrati pa si bodo pridobili osnove delovne kulture. »Zato je treba privedi proučevanje naravnih pojavov in zakonitosti do kraja,« je rekel Rodoljub Čolaković, »do spoznavanja njihove uporabe ne samo v hiši in okrog nje, kakor je bilo to doslej v večini šol, marveč tudi v stvarni tehniki in proizvodnji. Samo tako bodo lahko učenci spoznali, da so prirodoslovne vede res temelj sodobne tehnike.«

»Proizvodno delo,« je nadaljeval Rodoljub Čolaković, »je treba seveda prilagoditi fizični, telesni in duševni rasti učencev, vsebino in način dela pa družbeni vloži ter vzgojnemu in izobrazbenim nalogam osnovne šole. O tem, v kakšni obliki bomo vse to dosegli in kakšna bo njena vsebina, naj odloči ta ko-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRIZIVNI PROCES

proti partizanskim poveljnikom iz Furlanije

Koper, 24. marca (Tanjug). — Pred porotnim sodiščem v Trstu so danes obnovili sodno obravnavo proti šestim partizanskim voditeljem iz Furlanije, ki so obto-

ženi, da so v aprilu 1945 ustrelili 11 zloglasnih fašistov.

Pred sodiščem se zagovarjajo bivši komandant divizije Arbito Fornasir, njegov namestnik Bruno Trovani, partizanski komandant Leofrando Manias, komandant brigade Bruno Pagoto, komandant brigade Stanislav Badalič in komandir čete Aldo Zucato.

Prva obravnavo proti obtoženecem je bila že decembra 1955 pred porotnim sodiščem v Vidmu in zaključila se je z obsodbo Travanija in Badaliča, vsakega na 20 let zapor, vtem ko je sodišče druge obtožence oprostilo.

Sodno obravnavo so zdaj obnovili, ker so se obtoženci pritožili. Obtožbo zastopa bivši minister pravosodja fašistične republike Pietro Pisenti.

Na popoldanski razpravi je sodišče danes sprejelo zahtevo obrambe po odgovitvi obravnave za nedoločen čas, da bi bivša komandanta divizij »Garibaldi« in »Osopo« pozvali, naj pojasnita, kako je prišlo do ustrelitve 11 fašistov. Bivši partizanski poveljniki so sklenili ustreliti fašiste zato, da bi preprečili, da bi nemške čete na svojem umiku vdrele v Pordenone in osvobodili fašiste. Zato so iz večje skupine zloglasnih fašistov izločili 11 najbolj zagriženih zločincev in jih potem ustrelili. Obramba poudarja, da so se partizani odločili za to sprčo posebnega vojaškega položaja, ne pa, kakor trdi obtožba, da so jih ustrelili iz osebnih nagibov.

VREMENSKA NAPOVED

Deloma sončno z zmerno oblačnostjo. Temperatura ponoči med 0 in 5, v Primorju okoli 8, najvišja dnevna med 15 in 21 stopinj C.

Brigadirji gredo na delo

Iz zgodovine delavskega gibanja

25.
marecSmrt
Koste Stamenkovića

Kosta Stamenković je postal član Komunistične partije Jugoslavije leta 1919, prve dni njenega ustanavljanja, ko mu je bilo 26 let. Takrat je sodeloval med pionirje in organizatorje prvih partijskih organizacij na jugu Srbije, ko se je odlikoval kot eden najbolj aktivnih in najbolj znanih delavskih borcev v teh krajih. Zlasti neustrašivo je zbiral delavce v sindikatu in uporabljal pri tem vse zakonite oblike boja: ustanovil je kulturno-umetniško društvo »Abrašević« in postal njegov predsednik, ustanovil je delavski športni klub »Proleter« ter se na vse načine boril za izobrazbo in enotnost delavskega razreda.

Ko je bil že znan in priljubljen kot najuglednejši delavski bорец na jugu Srbije, ga je Komunistična partija kandidirala za poslanca na delavsko-kmečki listi na volitvah v decembru 1938. Stojadinovičev režim pa je strogo pazil na organizatorje delavskega razreda v teh krajih. Zato ga je policija večkrat aretirala, leta 1940 pa so ga odgnali v koncentracijsko taborišče v Bileci, kjer so bili že priprti znani jugoslovanski revolucionarji Moša Pijade, Ivan Milutinović, Ivo Lola Ribar in drugi.

Kot politični sekretar Okrožnega komiteja KPJ za Leskovec je bil Kosta Stamenković poleti 1940 izvoljen za delegata na Peti državni konferenci Komunistične partije v Zagrebu, ki ga je izvolila za člana Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije.

Razen več drugih aktov delavskega razreda je organiziral leta 1940 s komitejem tudi znano stavko tekstilnih delavcev v Leskovcu, ki je trajala dolgo in odjeknila po vsej Srbiji. To je bila ena najboljše organiziranih stavk v naši državi. Ko so lastniki tovarn spoznali, da ne morejo nafti stavkocinov ne v mestu ne v okolici, so pripeljali s kamioni ljudi iz drugih krajev. Tedaj pa je prišlo do še ostrejšega in še boljše organiziranega odpora. Delavci in njihove družine so šli množično na ulice, jih zasedli in legli sredi cest, da so tako zadržali kamione. Tovarnarji in policija so bili brez moči. Vsak poskus, da bi strli ta odpor, bi bil utegnil sprožiti upor v vsem mestu. Stavka se je posrečila, delavski razred je slavil še eno veliko zmago.

Stari in izkušeni revolucionar se je boril še z večjo vztrajnostjo, ko je bila država okupirana. Takoj je začel sodelovati v organiziranju vstaje v Leskovcu in okolici, v ustanavljanju partizanskega odreda na gori Kukavici, hkrati pa se je aktivno boril v vseh spopadih Kukaviškega in Jablaniškega odreda z neprimerno močnejšim sovražnikom. V času teh bojev, 26. marca 1942, ko so ga blizu Lebane obkolili sovražniki, se je boril do zadnjega naboja v svojem revolverju, ko pa je spoznal, da bo prišel sovražniku živ v roke, je potegnil ročno bombo in se ubil.

Kosta Stamenković je bil razglašen za narodnega heroja 4. decembra 1949 in ostal je svetel lik delavskega borce-komuniste, ki se je do konca življenja neustrašivo boril za zmago delavskega razreda, za zmago socialistične revolucije.

IZ RAZGOVORA Z RODOLJUBOM COLAKOVIČEM

Vsa skupnost naj pomaga
zagotoviti šolam čimboljše pogoje za delo

(Nadaljevanje s 1. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani) muna in sama šola. Vse to je odvisno od pogojev in možnosti okolja, v katerem šola dela. Tako bo najbrž proizvodno delo na yasi in v manjšem mestu bolj usmerjeno na delo v zadrugi kmetijskega značaja in v delavnicah obrtnega tipa, vtem ko bo v mestu in v industrijskem naselju to bolj delo v delavnici industrijskega značaja, v podjetjih in podobno. Kadar gre za proizvodno delo, je za nas bistveno, da se naši učenci med delom seznanijo z osnovnimi panogami proizvodnje, s temeljnimi vprašanji ekonomike, proizvodnje, z vlogo tehnike in osnovnimi elementi sodobne organizacije dela, kakor tudi, da sami tako spoznajo pomen in vrednost dela v družbi. V osnovah smo pustili široke možnosti, da šole same ob pomoči komune razširjajo in kombinirajo razne bogate oblike proizvodnega dela. Tako bi lahko razvijali tudi razne oblike sodelovanja učencev v komunalnih delih krog šole in v njeni okolici, da pogodujejo goličave itd.

V VAŠKIH ŠOLAH USTANAVLJATI ZADRUGE

Zlasti bi rad poudaril pomen ustanavljanja zadrug v vaških šolah in v šolah manjših mest. To je za nas najprikladnejša oblika vzgoje naših učencev. V praksi smo se prepričali, da je moč s sodelovanjem šole, komune in gospodarskih organizacij storiti mnogo za poglobitev znanja našega mladega pokolenja ter za oblikovanje navad in spreminjanje odnosov med samimi učenci, prav tako pa tudi med učenci in učitelji. Tudi tistim učencem, ki ne bodo ostali na vasi ali ki se ne bodo ukvarjali s kmetijstvom, bo v življenju zelo koristno, kar so se naučili, doživeli in doživeli v zadrugi.

»Mi nismo več zaostala država,« je nadaljeval podpredsednik Colaković, »marveč se zelo hitro razvijamo v napredno industrijsko državo in vzporedno moramo razvijati med učenci zanimanje in pravičen odnos do tehnike, seznanjati jih moramo s tehničnimi napravami in pomagati. Med učenci moramo razvijati kulturo roke in spretnost v ravnanju in pravičnem izkoriščanju orodja in instrumentov, prav tako pa moramo v njih razvijati smisel za sodobno organizacijo dela in odnos do nje. Skratka, ves pouk v šoli moramo

postaviti na takšne temelje, da bo res usposobil učence za stvarno razumevanje tehnike okoliškega sveta, tako da se bo zavestno zanašal in njemu, da bo lahko aktivno vplival nanj in ga podprel svojim potrebam.

Zadnje vprašanje se je nanašalo na najpomembnejše naloge v oblikovanju osemletne osnovne šole.

»Republiški sveti za prosveto bodo v kratkem objavili načrte za osnovne šole na podlagi osnov, ki jih je določil Prosvetni svet, kakor tudi zakone o osnovni šoli,« je rekel Rodoljub Colaković. »To pomeni, da smo naposled zaključili vse tiste razprave in ukrepanje glede osnovne šole. Zdaj nas čaka delo, in sicer vztrajno delo ter boj za izboljšanje nove šole za izpolnitev nalog in uresničenje cilja, ki smo si ga zastavili.

VEČ NAPOROV V PISANJU PRIROČNIKOV!

Važno vlogo pri oblikovanju nove osnovne šole imajo učitelji. Od njih bo največ odvisno, kakšna bo naša šola. Njihova strokovna izobrazba, spretnost in ljubezen do poklica, do naloge, ki naj jo izpolnijo, so glavni elementi in poročila uspeha. Nekateri morda ne bodo mogli takoj postati dobri učitelji v novi šoli, treba jim bo pomagati s tečajem in v drugih oblikah. Treba bo postaviti konkreten načrt v vsaki republikli in okraju skladno s potrebami ter kadrovskimi in gnotnimi pogoji ter možnostmi. Zdaj bomo morali prispevati več naporov in biti učinkovitejši v pisanih priročnikih in druge literature za učitelje in učence, zlasti za tista področja, ki so v učnem načrtu nova.

Rodoljub Colaković je priporočil, da je treba v pouku bolj uporabljati slušna in vizualna sredstva ter določene tehnične objekte, ki jih imamo blizu šole. Zelo nujna naloga je, da vsa skupnost do komune ter družbene in gospodarske organizacije prispeva kar največje napore, da bomo zagotovili čimboljše gnotne pogoje za delo šole. Pobude so potrebne povsod, predvsem pa v šolskih odbori. Ne smemo pa tudi čakati na končne ukrepe, ki so aktualni glede finansiranja osnovnih šol, marveč se moramo povezati s tistimi organizacijami in ustanovami v svojem okolju, ki lahko pomagajo naši množični šoli, prizadevati si moramo,

Politično delo – pomemben činitelj
za izvršitev petletnega perspektivnega plana

Narodni dohodek se bo od 1957. do 1961. leta povečal predvidoma za 71 %, fizični obseg industrijske proizvodnje pa za 58 % — Stanovanjska izgradnja bo zadovoljila 60 % vseh potreb

Ljubljana, dne 24. marca. — Že na več sejah je predsedstvo Okrajnega odbora SZDL razpravljalo o predlogu petletnega perspektivnega plana, danes pa so o njem govorili še na seji razširjenega plenuma. Sredi meseca aprila bo namreč OLO Ljubljana sprejel na seji obeh zborov petletni perspektivni plan.

Zajetna je knjiga, ki vsebuje dokumentacijo k predlogu perspektivnega plana gospodarskega razvoja okraja Ljubljana za razdobje od 1957. do 1961. leta. Zato je nemogoče dati v nekaj stavkih iz vsega tega gradiva bistvene značilnosti. Naj zato navedemo le nekaj misli, ki jih je ob razložitvi predloga petletnega perspektivnega plana izrazil na plenumu predsednik OLO Ljubljana dr. Marjan Dermastia.

Opozoril je, da je bil predlog petletnega perspektivnega plana izdelan z zakasnitvijo zato, ker je bil priključen ljubljanskemu še pretežen del trboveljskega okraja. Zdaj je plan dokončno izdelan in

temelji na sedanjih gospodarskih osnovah. Poudaril je, da petletnega perspektivnega plana ne smemo smatrati kot »ustavni zakon«, marveč kot program gospodarskega razvoja gospodarskega okraja. Osnovna zahteva za sestavljanje perspektivnega plana, je dejal dr. Dermastia, je bilo povečanje narodnega dohodka na posameznega prebivalca, le-to pa je osnova za splošen dvig standarda. Tako je predviden skupni indeks povečanja narodnega dohodka 171 %, družbeni bruto proizvod in narodni dohodek skupaj pa na 162 % na enega prebivalca.

Fizični obseg industrije se bo v

petih letih povečal za 58 % (letno povprečno za 11,6 %), prvo mesto pa zavzema od vseh panog industrija predmetov za široko potrošnjo. Osnovne zahteve petletnega perspektivnega plana v kmetijstvu so: povečanje proizvodnje in produktivnosti, koncentracija družbenega sektorja kmetijstva, razvijanje kmetijskih zadrug in s pomočjo kooperacij vključevanje privatnih posestev v sodobno kmetijsko proizvodnjo. Naloge v gradbeništvu se nanašajo predvsem na investicije na področju družbenega standarda; le z organizacijo gradbene operative in izboljšanjem dela v gradbeni obrti in industriji gradbenega materiala bo moč te naloge izvršiti, jih pospešiti in poceniti. Mimo ostalih nalog v trgovini postavlja petletni perspektivni plan na prvo mesto ureditev potrebnih skladišnih prostorov in organizacijo

trgov na debelo. Kljub ogromnim naporom, ki se izražajo v petletnem perspektivnem planu za dvig splošnega družbenega standarda, le-to ne bo rešeno tako, kot narekujejo dejanske potrebe. Tako bo stanovanjska izgradnja — kljub mobilizaciji vseh sredstev — zadovoljila le 60 % vseh potreb. Čeprav namreč letno zgradijo v ljubljanskem okraju 11 novih stanovanjskih enot na 1000 prebivalcev (za rešitev stanovanjskega problema bi jih morali biti 13), so zaostanki iz prejšnjih let in zamujana dotrajanih stanovanj razlog, da je dokončna rešitev stanovanjske stiske v ljubljanskem okraju vezana na daljše obdobje. Podobno je tudi z ureditvijo komunalnih služb (kanalizacija, vodovod), ki jih petletni perspektivni plan ne bo dokončno rešil, ampak se bo rešitvi le približal. Posebnost perspektivnega plana je družbena skrb za aktiven odmor delovnih ljudi, med katerega štejeemo negospodarski turizem in telesno vzgojo.

V razpravi so člani plenuma govorili o številnih nalogah, ki jih postavlja petletni perspektivni plan. Izrazili so prepričanje, da je plan realno postavljen in izvršljiv. Poudarili so, da je politično delo pomemben činitelj za izvršitev petletnega perspektivnega plana, saj mora povezovati vse gospodarske organizacije, ustanove in posameznike za mobilizacijo sredstev in naporov. —ba

Gostovanje ansambla
Slovenskega gledališča
iz Trsta

Ljubljana, 24. marca (Tanjug). V Ljubljano je davi prispel na večdnevno gostovanje ansambla Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta. Tržaško gledališče bo uprizorilo v Ljubljani Laholove »Sončne pere« in Dostojevskega »Zločin in kaznenje.

Štirje ljudje zgoreli
v avtomobilu

Kikinda, 24. marca. Včeraj okoli 18 se je pripetila pri kilometru 8 na cesti Kikinda — Novi Kneževac huda prometna nesreča, v kateri so zgoreli štirje ljudje. Hitridni kamion znamke »Pionir«, last podjetja za promet z mesom in mesnimi izdelki »Goš« iz Beograda se je prevrnil in vnel. V njem so sedeli sofer Ljiljana Jovanović, uslužbenec »Goša« Jovan Vidović, njegova snaha Radoljka in njena 7-letna hčerka Ljiljana. Ogenj se je razširil zelo hitro in vsak poskus nesrečnih potnikov in soferja, da bi se rešili, je bil zaman. V petih šestih minutah so prihiteli enote gasilskega društva na kraj nesreče, toda vsi štirje potniki so bili medtem že zgoreli.

ALI BOMO NAŠLI IZHOD
KI GA IŠČEMO ŽE DOLGA LETA?

Problem vzgoje zobozdravstvenega kadra na seji Sveta za zdravstvo LRS

Ljubljana, 24. marca. — Problem, ki je vedno bolj pereč, ki postaja v neki določeni točki na terenu že politični problem — namreč sedanje pomanjkanje in način vzgoje zobozdravstvenega kadra v bodoče — je bil danes ponovno na dnevnem redu Sveta za zdravstvo LRS. Dr. Perušek je obrazložil zaključke dveh komisij, ki sta več mesecev obravnavali ureditev tega problema.

ALI SAMO STOMATOLOGI
ALI TUDI DENTISTI?

Na kratko povzeto je bila teza prve komisije ustanovitev dentistične šole, ki naj bi v kratkem času odpravila pomanjkanje tistega zobozdravstvenega kadra, ki ga teren najbolj potrebuje, to je kadra, ki bi prevzel naloge preventivnega dela in osnovna zobozdravstvena dela, za katera bi bil usposobljen.

Druge komisija, ki je tolmčila predvsem stališče Stomatološke fakultete, je zagovarjala izključno študij na tej fakulteti, z utemeljitvijo, da bi bila tako omogočena večja strokovnost, dosežena enotnost stroke in preprečen izpad zobotehničnega kadra, ki bi se sicer dokaj številno vpisal na dentistično šolo.

Razprava je trajala več ur, to pa iz več dokaj razumljivih razlogov.

STANJE NA TERENU
JE IZREDNO KRITIČNO

Večina članov, ki so se udeležili razprave, je imela pred očmi izredno kritično stanje v zobozdravstveni službi, ki je nam vsem bolj ali manj znano: prenatrpane čakalnice, dolgotrajno zdravljenje, prazni zobozdravstveni stoli, pomanjkanje slehernih preventiv v zobozdrav-

stvu mladine, kar ima vse vzrok v pomanjkanju zobozdravstvenega kadra. V Sloveniji dela en zobozdravstveni delavec na povprečno 5000 prebivalcev, v Stomatološka klinika pa je od svojega ustanovitve v letu 1950 do zdaj dala skupno 36 absolventov stomatologov ter 18 zdravnikov splošne prakse, ki so dokončali specializacijo na stomatologiji. To je bil v teh letih, po ukinitvi Dentistične šole v Sloveniji, edini prirastek v zobozdravstveni stroki.

PRITISK JAVNOSTI

Druga stvar, ki je delno tudi umerjala današnjo diskusijo, je močan pritisk javnosti, ki terjaa ureditev tega vprašanja prek skupščin socialnega zavarovanja, zborov volivcev in drugih organov. Glede na to deistvo smo v razpravi slišali tudi dokaj ostro kritiko na račun Republiškega sveta za zdravstvo samega, češ da je stvar preveč zavlačeval, da smo izgubili v razpravah dragocena leta in da je sem in tja klonilo pred že skoraj cehovskimi tendencami zobozdravstvenega kadra in Stomatološke fakultete.

Če povzamemo v glavnem vsebino razprave, je večina čla-

nov izrazila potrebo, da razen visokokvalificiranih stomatologov, na katerih bi slonela zobozdravstvena služba, vzgajamo še tak profil zobozdravstvenega kadra, ki bi po krajšem študiju lahko prevzel v zobozdravstvenih ambulantah določena zobozdravstvena dela, nekomplecirano popravilanje zob, plombaranje, preventivo itd.

OSLONITEV NA PRINCIPE
SPLOŠNE SOLSKE REFORME

Predsednik Sveta za zdravstvo Niko Šilih je obrnil pozornost članov pri urejanju tega tako perečega vprašanja na problem in urejanje našega celotnega šolskega sistema. Pri tem je zlasti poudaril potrebo, da gre tudi pri vzgoji zobozdravstvenega kadra za dvojce osnovnih stališč: omogočiti na eni strani hitrejši način šolanja, hitrejša pridobivanje kadrov, ki jih potrebujemo na terenu, po drugi strani pa zadostiti težnji splošne šolske reforme, da tudi v zobozdravstvu omogočimo organsko rast kadrov, to je, da se kadrom da možnost napredovanja, možnost strokovnega izpopolnjevanja in doseganja višje kvalifikacije. Praktično naj bi študij na fakulteti reformirali tako, da bi razen rednega študija omogočili krajši študij ljudem, ki že imajo osnovno strokovno znanje v zobozdravstvu. Na primer zobotehnik bi lahko v razmeroma kratkem času, morda v dveh letih študija na fakulteti, po prilagojenih programih dosegli

usposobljenost za določena zobozdravstvena dela. Ne bili bi sicer najvišje kvalificirani stomatologi, pač pa višje kvalificirani zobozdravstveni delavci.

S tem problemom sovpadla možnost nadaljnjega šolanja ljudi, ki že delajo v praksi, ne da bi prekinjali zaposlitev, temveč da bi ob večjih centrih z določeno teoretičnim in praktičnim poukom in izpopolnjevanjem dosegli višjo stopnjo kvalifikacije.

Tudi dr. Saša Cvante je opozoril na nujnost preventivnega zobozdravstvenega dela med mladino, za katero ne bi bilo potrebno visokokvalificiranih stomatologov, ki pa bi bistveno vplivalo na izboljšanje zobozdravstvenega stanja mlade generacije.

UPRAVIČENA ALI
NEUPRAVIČENA BOJAZEN?

Načelno na seji niso nasprotovali smernicam, ki jih je obrazložil predsednik Sveta, pač pa je bilo čuti bolaznen, če bo Stomatološka fakulteta pripravljena res v kratkem času izvesti reformo študijskega programa v takem smislu in zaletu celotnega vidika problema vzgoje zobozdravstvenega kadra. Za dokončne zaključke bo posebna komisija predložila Svetu mnenje Zobozdravniškega društva. Fakultetne uprave in Univerzitetnega sveta konec meseca maja, kaiti, kot že rečeno, stanje na terenu ne dopušta več dolgotrajnega odlaganja pri urejanju tega problema. M. N.

ŠKODLJIVO NA OBE PLATI

Prekinitev diplomatskih stikov med Zahodno Nemčijo in Jugoslavijo, za kar se je bonnska vlada odločila konec leta 1957, ko je Jugoslavija pripojila DR Nemčijo, je vzbudila utemeljene skrbi gospodarskih krogov obeh dežel. Znano je, da je bila Zahodna Nemčija od leta 1949 dalje v zelo tesnih trgovinskih stikih z Jugoslavijo, tako da je v skupnem jugoslovanskem zunanjetrgovinskem poslovanju redno na enem prvih mest, v letih od 1952 do 1954 in 1956 na prvem mestu v jugoslovanskem izvozu sploh, v uvozu pa v glavnem na drugem, takoj za ZDA, predlanskim je v našem izvozu na drugem mestu (za Italijo), v uvozu pa na tretjem (za ZDA in Italijo). V letu 1957 je znašala vrednost našega izvoza v Zahodno Nemčijo 15,35 milijarde dinarjev, uvoza pa 22,6, kar pomeni v primerjavi z letom 1956 znatno povečanje v obeh smereh. Že lani se je ta položaj bistveno spremenil.

Predstavniki bonnske vlade in nekateri zahodnonemški časniki so bržčas zaradi tega, da bi pomirili svoje gospodarske kroge, ki se sicer zelo zanimajo za naš trg, lani in tudi v zadnjih mesecih večkrat zadržali, da prekinitev diplomatskih stikov doždevno ni vplivala tudi na razvoj gospodarskih stikov.

Res zahodnonemška vlada v tem obdobju na noben način ni kršila sporazumov in drugih gospodarskih pogodbenih obveznosti. Ni pa res, da prekinitev diplomatskih stikov ni negativno vplivala na te stike. Do konca leta 1957 predvsem v blagovni menjavi v resnici ni bilo zastojev. Bila je približno enaka blagovni menjavi v prejšnjih letih. A že tedaj je bilo opaziti, da ne z ene ne z druge strani ni bilo pobud za nadaljnjo razširitev sodelovanja, kakršne so bile prej običajne.

Dejansko je nastala najprej stagnacija v gospodarskem poslovanju med obema deželama, potem se je pojavilo nazadovanje, ki je bilo že lani zelo očitno. Čeprav je bila Zahodna Nemčija tudi v tem letu v naši zunanji trgovini na enem prvih mest, je bila vendar skupna menjava blaga v primerjavi z letom 1957 za 1400 milijard dinarjev ali za okrog 4 odstotke manjša. Uvoz se je sicer povečal za okrog 6 odstotkov, toda izvoz se je zmanjšal za 18 odstotkov. Hkrati pa se je n. pr. naša menjava s Francijo povečala za okrog 66 odstotkov, z Nizozemsko za okrog 30, z Veliko Britanijo za 44 odstotkov, z Italijo je ostala približno nespremenjena.

Naš uvoz iz Zahodne Nemčije se je nadalje povečal v glav-

nem zaradi tega, ker je bil deloma krit z letnim obrokom v znesku 5 milijonov nemških mark na podlagi pogodbe o gospodarskem sodelovanju kakor tudi z drugimi terjatvami ali krediti. Toda v plačilni bilanci na naši strani ostane še vedno primanjkljaj v znesku več milijard dinarjev, ki bi ga bilo zdaj treba kriti z drugimi valutami. Nedvomno je to huda pomanjkljivost v menjavi tembolj zaradi tega, ker utegnejo biti ta sredstva že v prihodnjem letu izčrpana, tako da je veliko vprašanje, kako bo menjava v prihodnje napredovala.

Skrbi zbujajo zmanjšanje našega izvoza, ker se s tem zmanjšuje tudi osnova za morebitno povečanje našega uvoza iz Zahodne Nemčije. Posebej je treba omeniti, da bi bil lani naš izvoz še manjši, ko bi ne bili spriči izjemoma, dobre letine lahko dobavili zahodnim Nemcem večje količine koruze.

Vzlic zamenljivosti valut, kakršna velja v našem prometu z nekaterimi zahodnimi deželami, kar je moč — toda le do neke mere — izkoristiti za nabave v Zahodni Nemčiji, je vsaj približno uravnotežena menjava blaga vendarle edina zdrava podlaga za normalni razvoj gospodarskih stikov med dvema deželama.

In še nekaj dejstev, ki kažejo, kje tičijo vzroki takšnega stanja: 1. nemški trgovci zdaj težje dobijo dovoljenje za uvoz naše živine; 2. več vrst našega blaga je bilo črtanih z nemškega seznama sproščenega uvoza; 3. po odredbi bonnske valde zavarovalna družba »Hermes« ne more več zajamčiti kredite za nemški uvoz v Jugoslavijo (ta odredba je bila prav tako sprejeta zaradi prekinitve diplomatskih odnosov); 4. ker so bili prekinjeni diplomatski stiki, je onemogočeno normalno in uspešno urejanje tekočih vprašanj, ki se običajno povsod pojavljajo v menjavi in v gospodarskih stikih.

Prav pred prekinitvijo diplomatskih stikov so bili v pripravi trije novi gospodarski sporazumi: o cestnem tovarnem prometu, o veterinarski kontroli in o kontroli vin. Ti ne bi neposredno vplivali na dosedanje gospodarske stike, ni pa moč zanikati, da bi znatno prispevali k ugodnejšemu razvoju menjava in predvsem k povečanju našega izvoza v Zahodno Nemčijo.

Že ta dejstva morajo razpršiti morebitne utvare, da ni nujno, da nerealna diplomacija lahko tudi škoduje realnim gospodarskim koristim dveh dežel.

A. Partonč

Čemu obrnjena podoba neuspeha samozvanega »polkovnika« Hamlije

Zdaj obetajo Francozi le še tretjino prvotnih investicij, kolonialci pa vztrajajo na nadaljnjih 70.000 vojakih za »pacifikacijo« dežele

Pariz, 24. marca (Tanjug). — S pregledom vojaških garnizij na področju Constantina je Michel Debré zaključil svoj drugi obisk v Alžiriji. V treh govorih, ki jih je imel v zadnjih dveh dneh, je izrazil trdno voljo vlade, da ukrene vse mogoče, da »se Alžirija nikoli ne bi ločila od Francije, da pa obenem v Alžiriji ustvari pogoje, ki bodo zgled za nove stike med Francijo in Afriko.« Debré je razglasil, da je ponudba za »mir med hrabrima, ki jo je stavil že lani v jeseni general De Gaulle, ko je pozval upornike, naj razvijejo bele zastave, slej ko prej v veljavi.

Namen najnovejšega Debré-

jevega potovanja v Alžirijo je bil pravzaprav dognati, ali so upravičene zahteve vojaškega poveljstva po okrepitevi francoske vojske. Hkrati je hotel proučiti pogoje za vladni gospodarski načrt o industrializaciji Alžirije. Na političnem torišču pa potovanje ni rodilo »normalizacije stikov« med vlado in francoskimi kolonialci, kar je bilo tudi videti spričo zelo hladnega sprejema, ki so ga ti v alžirskih mestih priredili predsedniku vlade.

Kar zadeva vojaške probleme, pravijo v Parizu, da je poveljstvo že v začetku leta zahtevalo še kakih 70.000 vojakov, tako da bi jih bilo v Alžiriji za »pacifi-

kacijo« blizu 600.000. Dokončnega sklepa o tem niso sprejeli, čeprav so ugotovili neuspeh v poskusih, da bi zanetili upor med uporniški garnizijami v južnih obmejnih pokrajinah Tunizije. To nalogo so že lani ob koncu leta zaupali skupini okrog samozvanega »polkovnika« Ali Hamlija, ki pa je bil prav čeraj primoran, da se je umaknil pod pritiskom upornikov na ozemlje pod kontrolo francoskih čet. Zato tunkajšnji časniki prikazujejo to operacijo kot dokaz za doždevno »razsulo« v uporniških vrstah in za upravičenost nadaljnje politike vojaškega pritiska, da bi prisilili upornike, da bi se vdali.

V Parizu pravijo, da so se problemom gospodarskega razvoja Alžirije med tem Debréjevim potovanjem samo dotaknili. Trdijo namreč, da so tokrat še odpadle napovedane analize gospodarskega stanja predvsem spričo težav, na katere je zadela francoska vlada, ko je skušala pridobiti finančne kroge za večje in hitreje investicije. Tako je generalni guverner Alžirije zdaj objavil, da bodo v prihodnjih štirih letih investirali v Alžirijo kakih 150 milijard frankov, vtem ko je prvotni načrt določal nad 450 milijard.

Indijski veleposlanik dr. Ali Javar Djung (na sliki desno) v veži hotela »Slo« v Ljubljani

Indijski veleposlanik v Ljubljani

Ljubljana, 24. marca. Indijski veleposlanik v Jugoslaviji Navab Ali Javar Djung, ki se mudi že več dni v Sloveniji, je danes dopoldne prispel v Ljubljano. Obiskal je predsednika LRS tovariša Staneta Kavčiča in predsednika OLO Ljubljana tovariša dr. Marjana Dermastio. Opoldne ga je sprejel tudi predsednik Izvršnega sveta I. LRS Boris Kraigher in ga zadržal na kosilu. Jutri si bo indijski veleposlanik ogledal nekatere znanstvene in kulturne ustanove v našem mestu.

Dogodki v Tibetu

utegnejo spremeniti sedanje prijateljske odnose med Indijo in Kitajsko?

New Delhi, 24. marca (Tanjug). Tibet je še zmerom v središču pozornosti indijskih političnih krogov in tiska. Časniki so davi objavili vesti o tem, da je prišlo v glavnem mestu Tibeta Lhasi do novih spopadov. Kitajske oborožene sile uporabljajo topništvo, Tibetanci pa so se delno oborožili z lahkim avtomatskim orožjem, ki so ga iztrgali Kitajcem v spopadu pred tremi dnevi.

Brzjavne in telefonske zveze

med Tibetom in Indijo so še zmerom pretrgane, kar je velika ovira, da ni moč dobiti zanesljivih vesti o dogodkih v Tibetu. Opozicijski prvaki razen komunistov so zahtevali od predsednika parlamenta, naj takoj vključi v dnevni red sedanjega zasedanja obravnavanje vprašanja tibetskih beguncev. Spričo sporazuma o prehodu čez mejo s Kitajsko opozicija pričakuje, da Indija ne bo ovirala prehoda beguncev v Indijo. Vlada naj bi dovolila politični azil vsem, ki bi utegnili priti iz Tibeta.

Ni pa verjetno, da bi se opoziciji dejansko posrečilo sprožiti razpravo o tem vprašanju. Sekretar Narodne socialistične stranke Gore je objavil v imenu svoje stranke predlog, da bi po vsej Indiji proslavili 29. marec kot dan »solidarnosti s tibetskimi ljudstvom«. KP Indije pa nasprotuje vsem tem akcijam, ker bi to, kakor je rekel vodja komunistične opozicije v parlamentu Dange, pomenilo vmešavanje v notranje zadeve LR Kitajske.

»Hindustan Standard« je davi objavil uvodnik, v katerem opozarja na napetost v Tibetu in na delikatni položaj Indije spričo njenih prijateljskih stikov s Kitajsko. »Indija«, pravi časnik, »seveda ne more najti načina, da bi v Tibetu onemogočila sedanjo kitajsko politiko, neogibno pa bodo nastale globoke spremembe v čustvih Indije nasproti Kitajski, če bi se pokazalo, da so utvara poročila, ki so bila dana Tibetu glede njegove avtonomije.«

Nazadnjaška zloba

nacionalističnih prenapetežev onkraj Mure in Kozjaka

(Od našega stalnega dopisnika)

Dunaj, marca

Nacionalistični pritisk na Koroškem, ki je dosegel svoj vrhunec z obema kritičnima manjšinskima zakonoma, dobiva zanimivo ilustracijo tudi z zadnjimi dogodki na Stajerskem. Kazno je, da okrepitev nacionalističnih in protijugoslovanskih tendenc na Koroškem ni nekaj izoliranega, temveč samo del obžalovanja vrednega razvoja v dveh obmejnih deželah Avstrije.

Znano je, da je v 7. členu državne pogodbe iz leta 1955 govora tudi o slovenski manjšini na Stajerskem, za katero se je Avstrija obvezala, da ji bo prav tako kot vsem drugim zagotovila vse narodnostne življenjske pravice. Proslulo »ljudsko štetje« iz leta 1951 je »ugotovilo« na Stajerskem samo 560 Slovencev. Toda lažnost te številke postane takoj očitna, če navedemo, da je isto štetje ugotovilo na slovenskem Koroškem samo — 13.000 Slovencev. V resnici živi v radgonskem kotu in v drugih obmejnih občinah okrog 3000 do 4000 Slovencev, predvsem malih kmetov in poljskih delavcev.

Ze kmalu po sklenitvi državne pogodbe, posebno pa od lanskega leta dalje, je bilo mogoče slišati od nekaterih, tudi višjih predstavnikov Stajerske izjave, ki vzbujajo začudenje; namreč, da na Stajerskem v resnici sploh ni Slovencev in torej tudi ne manjšinskega problema. Kaže, da postaja v Avstriji gaženje 7. čl. državne pogodbe vsakdanja praksa!

Gotovo ni naključje, da je prišlo prav v zadnjem času do nekaterih provokativnih in po svojem bistvu izrazito protijugoslovanskih prireditiv v stajerskih obmejnih krajih.

V Radgoni so v februarju priredili

obletnico »osvoboditve te jugovzhodne trdnjave« in, kot je poročala graška »Süddost Tagespost« (5. februarja), je govoril na tej proslavi član deželne vlade Hans Koren. Opisoval je »junaštvo skupine Avstriji zvestih vojakov, ki je osvobodila Radgono«, in poudaril, da se je takrat odločilo, ali bosta Radgona in Cmurek pripadla Jugoslaviji ali »nemški Avstriji«.

V januarju so na mostu čez Muro pri Špilju odkrili spominski križ. Špiljski župan in bivši nacistični polkovnik Adolf Perlez je tedaj govoril o »nepravilni južni meji« in »pregonu čistih Nemcev z njihovih stoletnih ognjišč na Spodnjem Stajerskem«. Izrazil je upanje, da bo novi most čez Muro združil Stajerce z njihovo »pravo domovino Spodnjo Stajersko« in da bo »simbol nemštva in krščanstva«, namreč spominski križ, »prej ali slej triumfiral...«

Podobno provokacijo si je dne 15. januarja privoščila »Volkszeitung«, glasilo klerikalne ljudske stranke na Koroškem. Objavila je članek pod naslovom »Slovenske bande so zasedle Borovlje«, kjer popisuje dogodke v zimi leta 1918, ko je neka četa slovenskih vojakov zasedla nekatere koroške kraje. S podobnimi izrazi so v zadnjem času tudi drugi časopisi opisovali dogodke v letu 1918.

Od lanskega leta sem so v obmejnih predelih tudi močno povečali prizadevanja za kulturno udejstvovanje. Značilno je, da pri tem predvsem v slovenskih krajih Stajerske intenzivno propagirajo nemštvo in nemško kulturo ter da ob vsaki primerni ali neprimerni priložnosti razširjajo neresnične in izvalne izjave na račun južnih sosedov.

Hkrati se je začela na Stajerskem

kampanja proti malemu obmejnemu prometu, ki ga določa gleichenberški sporazum in ki naj bi se že v bližnji bodočnosti začel na 10 km širokem pasu vzdolž meje. Kot je poročala »Süddost Tagespost« 19. februarja, so se radgonski župan in drugi oblastniki na javnem zborovanju izrekli proti takemu prometu, češ da bi »ljudje vse preveč hodili čez mejo v Jugoslavijo, kjer je hrana mnogo cenejša, in tam puščali svoj denar.« Tudi sicer je v razgovorih s predstavniki stajerske deželne vlade opaziti spremembo v njihovem dosedanjem stališču o malem obmejnem prometu. Graški tisk in z njim tudi drugi nacionalistično pobarvani avstrijski listi (»Kleine Zeitung« 11. februarja, »Salzburger Nachrichten« 11. februarja, »Neue Tageszeitung« 12. februarja) so si izmislili celo »senzacionalno vest«, da namerava Jugoslavija razlastiti vse avstrijske kmete, ki imajo svoja posestva na jugoslovanski strani meje. Deželna vlada je celo intervenirala na Dunaju, češ da naj zunanje ministrstvo zaradi tega protesta v Beogradu, čeprav je bila vest popolnoma izmišljena.

V zvezi s tem postane tudi povsem razumljiv ukrep prosvetnih oblasti, da otroci iz obrobni predelov Stajerske letos ne bodo letovali na jugoslovanski obali. V Lipnici se je 300 otrok prijavilo za letovanje v Jugoslavijo — šli pa bodo v Lignano v Italijo. Ker je letovanje v Italiji precej dražje kot v Jugoslaviji, starši pa nečesto plačati več, kot so lanko leto, bo razliko v ceni prispevalo ondotno okrajno glavarstvo. Otroke iz Radgone bodo namesto v Jugoslavijo, poslali na počitnice v zahodno Avstrijo in celo v Nemčijo!

Vsi ti primeri kažejo, da avstrijske oblasti na Stajerskem nikakor nečesto dobrih sosedskih odnosov z Jugoslavijo. Negiranje manjšine in vedno intenzivnejše nespametno prizadevanje v obmejnih krajih resnično vzbujajo skrbi in sum, da oblasti na široko odpirajo vrata preživelim, našemu času popolnoma neprimernim nacionalističnim težnjam.

S. Fras

Gospodarski stiki z nordijskimi deželami

Beograd, 24. marca (Tanjug). V začetku aprila bo delegacija naših gospodarstvenikov potovala na Švedsko, Norveško, Finsko in Dansko, da bi proučila možnosti za povečanje našega izvoza v te dežele. Delegacija bo imela tudi razgovore o konkretnih izvoznih pogodbah in bo med ondnotnimi poslovnimi ljudmi izbrala zastopnike in agente za stalno prodajo našega blaga.

V delegaciji, ki jo vodi sekretar Zvezne zunanje-trgovinske zbornice dr. Milan Aleksić, je okrog 15 zastopnikov zunanjetrgovinskih organizacij, ki izvažajo izdelke naše elektroindustrije, pletilstva, trd les, sadje, sočivje in sadno mezo, konzervirano meso in ribe, hmelj, lan, alkoholne pijače, tekstilne in usnjene izdelke, konfekcijsko blago ter izdelke iz barvanih kovin in nekovin. Z delegacijo bo potoval tudi zastopnik Jugoslovanske investicijske banke, ki se bo s predstavniki nekaterih družb pogajal o kreditih za naše nakupe blaga v teh deželah.

REZULTAT VOLITEV V SEVERNI RODEZIJ

Lusaka (Severna Rodezija), 24. marca (Reuter). Po dokončnih podatkih o izidu volitev v zakonodajni svet Severne Rodezije je zmagała Zdrženja federalna stranka, ki je dobila 13 mandatov v svetu. Centralna federalna stranka je dobila dva mandata, Dominionska stranka enega, Kongresno gibanje enega, en mandat pa so dobili neodvisni.

Uspeh na prvi etapi

do osamosvojitve dežel v francoski Zahodni Afriki

Pariz, 24. marca (Tanjug). Nosilci ideje o združitvi dežel francoske Zahodne Afrike so dosegli na volitvah v avtonomno zbornico Senegalije velik uspeh. Vseh 80 poslanskih mandatov in skupno nad 85 % glasov so dobili kandidati Sengorove in Gejeve Narodne zveze, ki so se v volivni kampanji zavzemali za federacijo.

Glavni nasprotniki Napredna

unije, Stranke solidarnosti z

verskimi voditelji na čelu, ki nasprotujejo federaciji in zahtevajo pokorščino nasproti francoskim kolonialnim oblastem, so dobili v nedeljo samo kakih 30.000 glasov od skupnih 1.500.000 volivcev. Zmaga pristašev federacije pomeni izid teh volitev novo pobudo mladi federaciji, ki je po nedavnem izstopu Gornje Volte in Dahomeja doživela hudo krizo. Zmaga pristašev federacije je tem pomembnejša, ker se bo v Dakarju jutri začel prvi kongres vseh političnih skupin iz francoske Zahodne Afrike, ki se zavzemajo za federacijo kot etapo na poti do osamosvojitve in novih odnosov s Francijo.

Obisk nemških socialno-demokratskih poslancev

Beograd, 24. marca (Tanjug). — Danes popoldne je prispela v Beograd delegacija socialnodemokratske frakcije zahodnonemškega zveznega zbora pod vodstvom podpredsednika frakcije Fritz Erlerja. Mudila se bo pri nas štiri dni in bo z našimi državljani in političnimi voditelji izmenjala misli o perečih mednarodnih problemih s posebnim ozirom na nemško in berlinsko vprašanje.

Delegacijo sta na letališču sprejela predsednik zunanjepolitičnega odbora Zvezne ljudske skupščine Aleš Bebler ter ljudski poslanec Milojko Drulović.

Stavka pariških avtobusnih voznikov

Pariz, 25. marca (Tanjug). — V Parizu je začelo stavkati 11.000 voznikov in sprevodnikov na avtobusih. Delavci terjajo višje meze zaradi nenehnega naraščanja cen. Stavko, ki je povzročila hude motnje v delu številnih industrijskih podjetij na vsem področju Pariza, vodijo Generalna konfederacija dela in socialistični ter katoliški sindikati. Od začetka tega leta so se življenjski stroški v Parizu povečali povprečno za 12 odstotkov, temeljne plače pa so zadnjikrat zvišali pred petimi meseci za komaj 3,2 odst.

Begunci iz Tibeta na nekem avtomobilskem parkirnem prostoru v New Delhiju

Proizvodnja in zaposlenost v letošnjem letu

- Industrijska proizvodnja je v januarju
- in februarju nekoliko zaostajala za planom,
- število zaposlenih pa rahlo popušča

V prvih dveh mesecih letošnjega leta je naraščanje industrijske proizvodnje nekoliko zaostajalo za planom, tako v zveznem merilu kakor tudi v sami Sloveniji. Po podatkih Zveznega zavoda za statistiko je bil indeks industrijske proizvodnje, računana na temelju povprečne lanske proizvodnje (enako 100) v januarju 92, v februarju pa 97. Januar in februar sta sicer vsako leto najslabša meseca, vendar je bila januarja industrijska proizvodnja tudi v primeri z istim mesecem lanskega leta le za slabih 7% večja, februarja pa za ne-

kaj manj kakor 9%, medtem ko terja družbeni plan hitrejšega naraščanja. Izmed panog, ki so v prvih dveh mesecih zabeležile občutnejši vzpon je omeniti predvsem elektroindustrijo, ki je imela v teh dveh mesecih za 30% večjo proizvodnjo kakor lani, in pa kemično industrijo, ki je izkazala povečanje za 24%.

Podobno se razvija tudi industrijska proizvodnja v Sloveniji. V januarju je bila le za slabih 6% večja kakor lani, v februarju pa za 6,4%. Tudi v Sloveniji zaznamuje elektroindustrija v pr-

vih dveh mesecih nasproti lanskemu letu največji vzpon (za 31%), precej se je dvignila tudi proizvodnja lesne industrije (za 31%), industrije gradbenega materiala (za 11%), kemične industrije (za 9%) ter premogovne in papirne industrije (za 8%). Boljše možnosti plasmana omogočajo letos slovenskim premogovnikom večjo proizvodnjo kakor lani. Razmeroma majhen dvig zaznamuje v prvih dveh mesecih tekstilna industrija. Proizvodnja električne energije pa je bila v februarju zaradi nizke vode na naših rekah celo manjša kakor lani v istem mesecu. Ker pa je Bosna lahko v znatni meri krila primanjkljaj Hrvaške, niso bile potrebne izredne redukcije pri potrošnji električne energije ra-

zen tistih, ki so planirane (Kidričevo, Ruše, Store).

PREKOMERNO ZAPOSLOVANJE SE JE USTAVILO

Pozitivno pa je treba oceniti gibanje zaposlenosti v industriji, predvsem z vidika proizvodnosti dela. Po lanskem močnem povečanju števila v industriji zaposlenih delavcev je zabeležiti nekakšen preobrat. Skoraj dve leti je število v industriji zaposlenih mesec za mesecem naraščalo ne glede na sezonske večje in manjše potrebe. Tako je lani povečanje števila v industriji zaposlenih celo za malenkost preseglo naraščanje obsega industrijske proizvodnje, tako da se produktivnost dela ni povečala marveč za malenkost poslabšala. Mesečni indeksi vseh zaposlenih v industriji pa nam od lanskega oktobra kažejo obratno gibanje. Zmanjšanje števila zaposlenih je sicer še skromno in je od lanskega oktobra do letošnjega februarja doseglo le 0,4% (okrog 7000 ljudi), vendar je treba pri tem upoštevati, da se je v prejšnjih treh letih število zaposlenih prav v istih mesecih naraščalo za 10%, 0,6% oziroma 1,5%. Tako je bilo v januarju in februarju število v industriji zaposlenih le še za 4,7% večje kakor v istih dveh mesecih prejšnjega leta. Vse kaže, da podjetja le še v nujnih primerih najemajo novo delovno silo. Rahlo upadanje števila v industriji zaposlenih opažamo tudi v zveznem merilu. Vpliv novih instrumentov in stimulatívneje nagrajevanja na gibanje zaposlenosti pa se bo prav pokazal šele, ko bodo podjetja začela praktično izvajati nove tarifne pravilnike.

Ljudje med seboj

Od ljubezni do sovraštva

On je mlad obrtnik iz ljubljanskega predmestja, ona pa delavka, doma nekje s Primorskega. Že skoraj dve leti prej sta se imela rada. Povsod sta bila skupaj, nič si nista privoščila, marljivo sta varčevala in si pripravljala stvari za bodoči dom. Potem sta se poročila. Vse je bilo lepo, še več, bilo je čudovito. Priprave za slovesni dan, pa sama poroka, prvi poljub žene in moža za svatba in vse ostalo... In potem pot k njenim domačim in nato prvi lepi dnevi. Potem so stvari postale resnejše. Prišel je otrok, pa najrazličnejše skrbi, težave. Prišlo je do sporov, do očitaj in potem do spopadov. Končno sta stala pred sodnikom zaradi razveze. Sodišče je njun zakon razvezalo in konec je bilo vsega lepega...

Usoda, nesrečni slučaj, zmota v osebi, prevara ali pa z eno samo besedo: življenje... Pač nista bila za skupaj in njun zakon je bil razvezan. Toda po tem je prišlo tisto; kako razdeliti to, kar sta v nekaj letih spravila skupaj. To je moje, to ni tvoje, temveč moje in tako naprej. Nista bila sposobna sama urediti te svoje zadeve. In spet sta prišla pred sodišče, to pot zaradi razdelitve njune imovine.

Ona je tožila njega, da jo je zapodil iz stanovanja in da ji ne da ne rjuh, ne zaves, ne prtopov, še celo njenih oblek in perila ji noče vrniti. Na obravnavi sta se gledala kot pes in mačka. Sprva se niti pogledala

nista, potem pa sta samo renčala drug proti drugemu, da ju je bilo komaj krotiti. Drug drugemu sta očitala najbolj grobe stvari in drug drugega grdo žalila. Niti plašča ni imela, ko je prišla k hiši. Vse svoje premoženje je prinesla v culici. Zdal pa hoče celo balo. Tako je trdil on. Ona pa mu ni ostala nič dolžna. Moje kolo mi je vzel in ga prodal, da je kupil nekemu dekletu darilo. Sam te bodi — še moje srajce si nosila. Lažeš, moj denar si vzel za tisto žensko...

Vsak dan stoje pred sodniki podobni pari. Bivši zakonci, ki ne znajo stvarim pogledati v oči in pošteno urediti problema. Ti bivši zaljubljeni pari, te ljubee dvojice, si sedaj ne privoščijo več niti pogleda. Drug drugemu očitalo same grode stvari, se prepirajo zaradi pohištva, zaradi koles, radijskih sprejemnikov, pa tudi zaradi loncev, žlic, rjuh in celo raztrganih cunj. To je moje, moje, moje...

Koliko nepotrebnih razburjanj, potov, sitnosti in stroškov bi si lahko prihranili, če bi ti ljudje pametno, trezno poskušali razdeliti to, kar je bilo nekoč njihova skupna lastnina. Res je, da to ni lahko. Toda če dva človeka nista za skupaj, če je njun zakon razvezan in, če že ni več ljubezni med njima, zakaj je treba, da je med njima sovraštvo? Mar ni lepše posloviti se s stiskom roke, čeprav brez ljubezni in toplih čustev, pa vendar dostojno?

Načrti in prvi uspehi pri spreminjanju Barja v rodovitno zemljo

Že v bližnji bodočnosti se bo na barjanskih družbenih posestvih paslo 2000 glav govedi — Za prvo etapo ureditve Barja pripravljena že vsa tehnična dokumentacija

Rodovi Barjanov so se mučili z močvirjem, želeč mu iztrgati vsaj kosček zemlje in ga narediti rodovitnega. Znoj in trud sta bila največkrat zaman. V njih se je vedno bolj krepilo prepričanje, da na Barju pač ne raste drugega kot slaba kislja krma. Prišel pa je čas, ko so kmetijski strokovnjaki napovedali neizprosni boj močvirju. Zavod za ureditev Barja je lani začel načrtno izsuševati in kultivirati barjansko zemljo. Na osnovi lanskizkušenj in raziskovanj je bil položen temelj za postopno preobrazbo Barja iz močvirnat v rodovitno zemljo. Prvi uspehi so že vidni.

Eden izmed osnovnih pogojev za uspešno borbo z močvirjem je, da zemljišča niso razdrobljena na tisoče parcel. Zato si je zavod zastavil kot eno izmed prvih nalog postopno arondacijo zemljišč. Doslej so arondirali okoli 1100 hektarjev zemlje. Letos nameravajo arondirati še 1000 hektarjev. Arondacijo pripravljajo predvsem v Vnanjih goricah, v Bistri, v Ključih, v Lanišču in na Malih delih. Na teh površinah, na katerih bodo organizirali socialistične kmetijske obrate, naj bi gojili predvsem živinorejo.

Dosedanje izkušnje so pokazale, da lahko s pašo pomembno vplivamo na izboljšanje ruše. Seveda je treba zemljo najprej izsušiti, ker pa je ruša slaba in predvsem premalo gnojena, je paša najcenejši in tudi najboljši način naravnega gnojenja. Zanimivo je, da so prav na čredinskih pašnikih zmanjšali količino presilve v travi od nekdanjih 80 na 20 odstotkov. Zato bodo tudi letos še razširjali čredinske pašnike.

Močno razvito živinorejo na Barju ne narekuje le potreba po gnojenju izprane ruše, temveč predvsem gospodarski račun. Ljubljana potrebuje iz dneva v

dan več mleka, povrtnin in drugih kmetijskih proizvodov. Doslej moramo dovažati mleko tudi iz oddaljenih krajev Slovenije,

goveje živine, pri čemer ni v števila živina privatnih kmetov.

Za obsežno področje med Hauptmancu, Izansko cesto, Igom,

Tudi na barjanskih čredinskih pašnikih so začeli uvajati odprte staje, v katerih živina prenočuje ali pa si tam poišče zatočišče ob slabem vremenu.

kar ga močno podružuje. Zato je ena izmed temeljnih zahtev načrta za ureditev ljubljanskega barja razširitev smotne živinoreje. Barjanska čreda naj bi namreč v bodočnosti štela več tisoč glav goveje živine. Gojiti nameravajo predvsem dobre molznice. Ta čreda naj bi torej dajala Ljubljani dovolj mleka in mlečnih proizvodov. Tako nameravajo letos dokupiti še okoli 150 glav goveje živine simentalke in metafonske pasme. V bližnji prihodnosti pa bodo nakupili še okoli tisoč glav, tako da se bo po končani prvi etapi ureditve Barja paslo na Barju 2000 glav

Pijavo gorico, Škofljico in železniško progo pripravljajo načrt, kako izboljšati kakovost zemlje ter jo intenzivneje izkoriščati. Doslej je to nedvomno najslabše izkoriščena zemlja na Barju, saj je na tem področju komaj 2% njiv, preostali del pa so travniki s slabo kisljo krmo, ki jo lahko kosijo le enkrat na leto. Načrt predvideva ureditev regulacijske mreže skupaj z regulacijo Iščice. Letos bodo napravili prve pedološke analize, ki naj bi pokazale, katere kulture bi tu najbolj uspevale. V glavnem naj bi tudi na tem področju gojili živinorejo. Računajo namreč, da bodo po uresničitvi načrta lahko tu pridelali desetkrat več sočne krme. Vsa ta obsežna dela, kot tudi kasnejše izkoriščanje teh površin, naj bi slonelo na kooperacijskih odnosih med privatnimi kmeti in kmetijsko zadrugo, pri izvršitvi potrebnih del pa bi pomagal tudi Zavod za ureditev Barja.

O vsem tem, razen o regulaciji področja ob Iščici, govorijo danes na Zavodu za ureditev Barja kot o konkretnih načrtih, za katere je pripravljena že vsa potrebna tehnična dokumentacija, ali kot pravijo: to je prva etapa bodoče ureditve Barja. Potrebujemo pa denarna sredstva. Okrajni ljudski odbor Ljubljana jim je že zagotovil iz svojega sklada 180 milijonov, za preostali manjkajoči del sredstev (okoli 580 milijonov) pa bodo zaprosili za investicijski kredit.

M. G.

»Jaz mislim...«

Zbor volivcev, šestdeset oseb v šolski sobi, ena za katedrom. To je poročalec občine. Končal je splošni uvod in zdaj je »odprla« diskusijo. Nekaj zborovalcev dvigne roko in eden vstane.

»Rad bi vedel, kaj je občina ukrenila glede popravila ceste iz N. v M. Kot sem slišal, je bilo o tej cesti že dostikrat govora...«

»Kar zadeva to cesto,« je uslužno posegel vmes poročalec, »je moje mnenje takšno, da bi morali poprej doseči sporazum s sosednjo občino, da bi dobili enoten načrt.«

»Kako pa je z vodovodom?« »Mislim, da je to stvar, ki bo prišla na vrsto šele prihodnje leto. Osebnost sem prepričan, mislim vsaj, da bo drugo leto vse pripravljeno.«

Nastal je kratek premor. Poročalec je izkoristil priložnost in si obrisal potno čelo. Resen človek je in zborovalci ga kar radi poslušajo. Ni prućen in vidi se, da kar precej misli o raznih rečeh.

»Zanima me,« se je spet dvignil nekdo, »ali bo pri šoli dograjen še en razred, ali pa bo tako, kot nekateri pravijo, da bo občina gradila raje pozneje novo šolo?«

»Glede šole je moje misljenje takšno, da bi bilo res najbolje počakati na novo, ker sedanja zgradba ni primerna za prizidave.«

»Kaj pa mislite,« je nekdo skušal ujeti stik s poročeval-

cem, »o gradnji četvorčka za učiteljsko?«

»Mislim, da je problem stanovanj za učiteljsvo pereč. Menim pa, da bi lahko to vprašanje rešili na ta način, da bi pri dveh hišah stanovanjske skupnosti dogradili po eno nadstropje in pridobili potrebna stanovanja.«

Spet je nastal premor. Naposled se je na koncu sobe nekdo počasi dvignil in vprašal: »V čigavem imenu poročate?«

Vsi so se začudeno spogledali. Menda je jasno, da je prišel človek od občine! Smehotno vprašanje! Poročalec se je nasmešnil in pikro odvrnil: »Zdi se mi, tovariš, da je to vsem jasno, razen tebi,« je rekel. »Torej v čigavem?« je vsiljivo nadaljeval diskutant.

»V občinskem!«

Nastal je spet kratek, zelo kratek premor.

»Tako?« je rekel tisti zadaj. »Dobil sem drugačen vtis. Doslej ste na vsa vprašanja odgovarjali: jaz mislim, moje misljenje je, menim, osebno sem prepričan... Jaz pa mislim, da bi mi tu-le radi vedeli, kaj pravi o teh stvarih celoten ljudski odbor, kaj misli storiti in kako bo te stvari reševal. Zanimivo so tudi vaši pogledi, kot poročalec pa imate nalogo, da nam poročate mnenje in stališča kolektiva, se pravi vseh odbornikov, ki so o teh stvarih razpravljali in tudi glasovali.«

—dv

RAZVOJ INDUSTRIJE V ČRNI GORI

Večina tovarn, ki jih bodo do konca leta 1961 zgradili v Črni gori z nedavno odobrenih sredstev ZIS v znesku tri milijarde 950 milijonov, bo pomenila prve korake v razvoju nekaterih gospodarskih panog na ozemlju te republike. V njih bo zaposlenih 8000 novih industrijskih delavcev, kar pomeni za Črno goro mnogo. Letni kosmati proizvod vse Črne gore, ki znaša zdaj kakih 17 milijard, se bo povečal približno za 25,5 milijard.

Ivangrad ima najmanjši narodni dohodek na prebivalca v Jugoslaviji, na njegovem področju pa so v zemlji velika naravna bogastva. Kosmati letni proizvod na tem področju bo narasel od sedanjih dveh milijard na kakih 12 milijard. Ena izmed največjih tovarn bo tovarna celuloze in papirja, ki bo skupaj s kombinatom za predelavo lesa največji objekt lesne industrije v Črni gori. Ti dve tovarni bosta racionalno izkoristili bližnje gozdove. Zmogljivost sedanje tovarne za predelavo usnja bodo razširili in tovarna bo preskrbovala tovarno obutve na Cetinju.

ZA SKORAJ 8 MILIJARD PRIDEVA IN TKANIN LETNO

Prve tovarne tekstilne industrije v Črni gori bodo med drugim v Titogradu in v Bijelem polju. V Titogradu bo bodoča tekstilna tovarna izdelala letno 2700 ton bombažnega prediva in 10 tisoč kvadratnih metrov tkanin v vrednosti 7,8 milijarde. Tovarna trikotaže v Titogradu pa bo prvi proizvajalec svilenih in bombažnih trikotaž v Črni gori.

V Bijelem polju, kjer je v okolici najbolj znano živinorejsko področje Črne gore, bo začela letos obratovati tovarna za predelavo volne in proizvodnjo blaga. Predelala bo letno 600 ton volne in izdelala približno milijon kvadratnih metrov blaga. Njen kosmati letni proizvod bo vreden kake 3,2 milijarde.

TUDI PROIZVODNJA LADIJ

Letos bo začela v Črni gori obratovati tudi tovarna za impre-

gniranje lesa v Kolašinu, ki bo izdelovala impregnirane prage. Tovarna obutve na Cetinju bo izdelala letno 600.000 parov čevljev. Obseg proizvodnje v Črni gori se bo znatno povečal tudi z rekonstrukcijo in razširitvijo nekaterih tovarn. Z razširitvijo ladjedelnice v Bijeli pri Hercegnovem bodo začeli v Črni gori iz-

Do 1961. leta se bo vrednost industrijske proizvodnje v tej republiki več kot podvojila —

va seveda tudi močnejše energetske vire. V ta namen bodo v Plevljah zgradili gasifikacijo s plinovodom do Nikšića in Titogradu za preskrbo železarne in nekaterih drugih tovarn. Gasifikacija bo glavni energetski vir tudi za bodočo industrijo aluminija, za katero so dani v Črni gori zelo ugodni pogoji. Z zgraditvijo široke asfaltirane ceste do Petrovca do Ivangrada bodo dobili največji industrijski objekt

Nikšić

delovati 2000-tonske ladje. V tej ladjedelnici bodo popravljali tudi ladje do 15.000 ton nosilnosti. Tudi solina v Ulcinju, ki je največja v Jugoslaviji, bo povečala svojo proizvodnjo od 25.000 na 38.000 ton letno. Vrednost njene letne proizvodnje bo narasla približno za pol milijarde.

Ta napredek industrije zahte-

Jugoslovanski razstavljalni prostor na milanskem sejmu povečan

Milan, 21. marca. — Uprava milanskega velesejma je pred nekaj dnevi sklenila, da bo jugoslovanskim razstavljalcem dodelila več prostora, kot so ga imeli v prejšnjih letih. Tako se bo razširil razstavljalni prostor za industrijsko-strojni sektor in bodo stroje za obdelavo kovin in lesa razstavljali na novem 111 kv. metrov obsegačem prostoru.

V palači narodov, največjem paviljonu sejma, v katerem so razstavljeni najrazličnejši izdelki posameznih dežel, bo Jugoslavija še nadalje razstavljala na 400 kv. metrov prostora, kjer bo svoje izdelke razstavilo nad 60 pdjetij.

Ustanavljanje tehničnih klubov

Na III kongresu Ljudske tehniške Slovenije, ki bo konec prihodnjega meseca v Ljubljani, bodo brskone govorili tudi o zamisli, ki jo je ponovno sprožil Okrajni odbor Ljudske tehnike Ljubljana. Gre namreč za uvajanje tehničnih klubov. Ta nova oblika dela naj bi na vseh področjih dela Ljudske tehnike zagotovila sistematičnejšo splošno tehnično izobraževanje na višji stopnji. Nekaj podrobnosti, ki bodo zanimale naše bralce, smo izvedeli v razgovoru s predstavnikom Okrajnega odbora LT Ljubljana.

Predvsem velja poudariti, da tehnični klubi nikakor ne nameravajo posegati na področje šolstva, pač pa bi posredovali vstranstvo tehnično izobraževanje vsakomur, ki ga to zanima. V postev bi to-

rej prišli študentje, dijaki, vajenci, šolniki, kmetijski, gospodinjne — uporaba sodobnih gospodinskih pripomočkov — in drugi. S tem seveda ni rečeno, da organizacije Ljudske tehnike tega dela doslej niso opravljale, ampak že po nalogah organizacij to ni sodilo v ožji program njihovega dela.

Tehnični klub pri Okrajnem odboru Ljudske tehnike Ljubljana je že ustanovljen. Kot prvenec, kajpak, še nima svojega delovnega programa. Razumljivo je, da mu ga bodo narekovala šele potrebe. Vsekakor pa drži, da je zamisel vredna upoštevanja; zlasti še, če pomislimo, da je želja in potreba po takih oblikah izobraževanja vedno večja, zato za napredek gospodarstva dandanes — tako pri mladini kot

pri odraslih — močno izražena. Ze samo zato je razumljivo, da so zamisel takoj podprli organi ljudske oblasti in družbene organizacije, med njimi predvsem sindikati. Poskrbeno je že tudi za primerno strokovnost in kvaliteto razstavljanja. Društvo inženirjev in tehnikov LRS je namreč obljubilo, da bo posredovalo kvalitetne predavatelje.

Se to, kdaj in kje bodo začeli? Na Okrajnem odboru LT Ljubljana so se zadržali, da v najkrajšem času. Prvotno, prvi tehnični klub pri nas je že shodil. Prihodnji je namreč na pomoč Okrajnemu v Ljubljani, da na gospodinskem tečaju tega zavoda pokaže, kako je treba uporabljati sodobne pripomočke v gospodinjstvu.

—mg

S SEJE UPRAVNEGA ODBORA OKRAJNE OBRTNE ZBORNICE V LJUBLJANI

RAZVOJ OBRTI — NEODLOŽLJIVA NALOGA

Po okrajnem perspektivnem planu naj bi v 5 letih dobili v okraju 500 novih obrtnih obratov — Potrebni so točni programi, da bo ta plan tudi realiziran v predvidenem roku

Ljubljana, 24. marca. — Danes dopoldne je imel upravni odbor Okrajne obrtne zbornice peto redno sejo. Govorili so o pripravah na letne konference obrtniškega, o družbenem planu v obrtništvu za leto 1959, ter o politiki nagajevanja v obrtništvu.

V aprilu naj bi v vseh občinskih upravah, na katerih bodo izvedli nove pododbores ter delegate za okrajno konferenco. Doslej lahko ugotovimo, da so ti pododbori sicer opravili koristno nalogo, da pa so največkrat pozabili na svojo družbeno politično vlogo. V bodoče pododbores naj bi

V spomin Staneta Žagarja

V soboto, dne 28. marca bo na Dobravi pri Kropi velika proslava v počastitev narodnega heroja Staneta Žagarja. Mimo prosvetnih, političnih in drugih organizacij občine Radovljica in Kope, se za to veliko proslavo pripravljajo tudi Okrajni odbor učiteljev in profesorjev kranjskega okraja. Ta dan bo namreč zbor vseh prostovoljnih delavcev okraja, šole in drugi vzgojno-izobraževalni za-

Kakšne strokovnjake dobimo?

- Več kot tretjina vprašanih študentov ni odgovorila na anketo, ki jo je razpisal organ, ki jim daje štipendije — Precej študentov ni vključenih v nobeni organizaciji

Komisija pri Okrajnem ljudskem odboru Maribor daje štipendije 324 dijakom in študentom. Nekaj več kot polovica jih je na visokih, ostali pa na srednjih šolah. Socialni sestav štipendistov ni slab, saj jih je 36,5 % iz delavskih družin, 23 % iz uslužbenških, 20 % iz družin upokojenikov, med katerimi je bilo prej mnogo delavcev, 10 % iz družin malih kmetov, 2,5 % iz obrtniških in 8 % iz ostalih družin. Komisija strogo kontrolira štipendiste in ukinje štipendijo tistemu, ki zaostaja. Lani je ukinila štipendijo 18, ki niso naredili izpitov v določenem roku.

Okrajna komisija za štipendije v Mariboru je potkusila tudi ugotoviti, kako se mladi ljudje, ki jim daje štipendije, udeležujejo v družbeno političnem življenju in tudi na tem področju usposabljaajo za poznejše naloge. Pripravila je anketo med študenti ljubljanske univerze in visokih šol. Od 156 anketiranih jih je

Komuniste Emajlikre bo na kongresu ZKS zastopal tovariš Franc Leskošek-Luka

Celje, 24. marca. Nekatere organizacije Zveze komunistov v celjski občini že razpravljajo o tem, kdo jih bo zastopal na IV. kongresu ZKS. V Tovarni emajlirane posode, v Cinkarni ter v Železarni Store pa so komunisti že izvolili delegate za kongres. Komunisti Tovarne emajlirane posode so izbrali dva delegata, in sicer tov. Franca Leskoška-Luko ter Albina Grmadnika, komuniste Cinkarne bo na kongresu zastopal Ivan Supek, štorske železarnice pa Ignac Korošec. Te dni bodo na letnih in volilnih konferencah na letnih in volilnih konferencah ZK izvolili še ostale delegate za bližnji IV. kongres ZKS. K.

Ze letos 100 mladih komunistov

V Tovarni avtomobilov v Mariboru so pred dnevi sprejeli v Zvezo komunistov 30 mladincev, ki so v pretežni večini delavci. Ob slavnostnem sprejemu jim je čestitil član občinskega komiteja ZKS Tezno in sekretar tovarniškega komiteja ZKS Kržišnik ing. Marko. To je v letu 1959 že tretji primer v tej tovarni, saj so jih nanovo sprejeli, že okrog 100.

Najboljši izobraževalni center v Zalcu

V nedeljo je bila v Celju redna letna skupščina Okrajnega sveta Svobode in prosvetnih društev. Iz poročila je bilo razvidno, da je v celjskem okraju izobraževalna, kakor tudi kulturno-prosvetna dejavnost zelo razvita. Letu deluje 18 Svobod in 90 kulturno-prosvetnih društev z 11.472 člani. 20 ljudskih univerz, 34 dramatičnih sekcij in 8 glasbenih šol. Izobraževalna komisija je poročala, da je bilo 31 predavanj in 18 krajskih seminarjev. Delovalo je 7 večernih osnovnih šol, izobraževalni center pa največ deluje v Zalcu. Med najuspešnejše dejavnosti v okraju lahko šteli glasbeno, ki vključuje 2200 članov. V razpravi so nakazali potrebo po potujočih knjižnicah, ki naj bi jih podpre gospodarske organizacije. Ob tej priložnosti so med najuspešnejše prosvetne delavce razdelili priznanja. Ob koncu pa so sprejeli sklepe za prihodnje delo.

bili okoli 3 milijarde investicijskih sredstev. Če hočemo to doseči, bodo morali tudi občinski ljudski odbori izboljšati odnos do obrtniškega, pri čemer jim naj bi kar najbolj pomagali prav novoizvoljeni pododbori. Ljudski odbori morajo izdelati točne programe, ki bodo konkretno določali, kje in kako bomo razvijali obrt. Pri realizaciji plana v obrtništvu je treba voditi tudi odločno politiko investiranja in zagotoviti vsaj tista sredstva, ki prihajajo iz obrtne dejavnosti, prav pa bi bilo, če bi pritegnili tudi investicijska sredstva iz drugih gospodarskih panog.

Sedanje zastajanje obrti za potrebami družbe so znali spretno izkoristiti razni privatniki, predvsem tisti, ki se ukvarjajo z obrti podobno dejavnostjo. Analizirali so potrebo na tržišču in začeli mimo socialistične obrti izdelovati najbolj konjunkturne predmete. Pri tem najčešče taki obrtniki niti nimajo svojih osnovnih sredstev, temveč delo le organizirajo, ter živijo od kreditiranega dela tuje delovne sile, pri tem pa

še to ne! in ne bodo upoštevali družbenih potreb in norm? Mar to, da se toliko mladih ljudi ni čutilo dolžnih odgovoriti organu in družbi, ki jim daje štipendije, ne kaže veliko neodgovornost nekaterih bodočih strokovnjakov?

Če ljudski odbor daje štipendije, lahko tudi nadzoruje in ocenjuje, kako se štipendisti pripravljajo mimo strokovnega usposabljanja tudi za družbene naloge. To celo mora, saj mu ne more biti vseeno, kakšne strokovnjake bo dobila. Tako je bilo poudarjeno na zadnji seji Okrajnega ljudskega odbora Maribor, ko so odborniki dobili poročilo okrajne komisije za štipendije. Predlog je vreden vsega upoštevanja, saj imamo dovolj izkušenj, da vsak strokovnjak še ni koristen družbeni delavec.

J. P.

Od vsepo vsod

Tam, kjer so ustrelili 30 talcev

V nedeljo so v Zgornji Poljskavi praznovali krajevni praznik v spomin na tragičen dogodek, ko je pred 14 leti padlo 30 talcev. Na to že tradicionalno praznovanje, so se skrbno pripravili. V soboto je priredilo KUD kulturno prireditev, v nedeljo pa je bila osrednja svečanost v Gaju, kjer so talce streljali in pokopali. Tu stoji zdaj lep spomenik in tudi grobišče je skrbno negovano. Za Zgornjo Poljskavo je to najlepši praznik.

Dijaki na predavanjih Ljudske univerze

Na gimnaziji in učiteljski v Murski Soboti, ki sta v isti stavbi, so imeli v sedanjih zimski sezoni že 15 predavanj. Nekatera predavanja so pritegnila toliko dijakov, da v dvoranah ni bilo dovolj prostora za vse obiskovalce. Ker so predavanja ljudske univerze na šoli pokazala, da je mogoče moč navdušiti za splošno, družbeno in politično izobraževanje, je vodstvo sklenilo, da bo pripravilo ustrezna predavanja posebej tudi za vajensko mladino.

Anketni listi na predavanjih

V murskookrajnem okraju so pripravili anketne liste, ki jih spolnjujejo po vseh predavanjih na vasi. V njih dajejo poslušalci svoje predloge za naslednja predavanja, pa tudi svoja mnenja o raznim gospodarskim ukrepom. Iz anketnih listov izve vodstvo predavanj o zadružništvu, kaj ljudje želijo, pa tudi njihova mnenja o boljšem izobraževanju ter odnos do sodelovanja v proizvodnji s kmetijsko zadruzo. Temu prilagaja naslednja predavanja. Uspeh se odraža v boljšem obisku predavanj, pa tudi v samem delu zadrug.

V devetih gospodinskih tečajih je bilo zadnje tedne nekaj nad 180 deklet iz Gabra, Biča, Gabrja, Stopič, Soteske, Otočca, Cerneče vasi, Dragatusa in Podbočja v novomeškem okraju. Ponekod so bili tečaji v okviru kmetijsko-gospodarskih zimskih šol, nekaj pa jih je bilo tudi samostojnih. Zaključene prireditve so imeli minuli teden v Soteski, Stopičah in Gabrju, v soboto pa tudi v belokranjskem Dragatuu. Udeležili so se jih tudi starši tečajnic, ki so pohvalili prizadevnost vodstev in priidnost učenk. Na sliki: tečajnice v Gabrju na Gorjancih.

POMANJKLJIVOSTI v obrti še vedno trdožive

Cepprav so prizadevanja organov, ki skrbijo za razvoj obrti, vsako leto uspešnejša, kar je mogoče čuti pri hitrejšem in kakovostnejšem opravljanju obrtniških uslug, pa vendar ne bo mogoče izpolniti predvidenega družbenega plana o razvoju obrti, če organi, ki za njen razvoj skrbijo, ne bodo pravočasno odpravili vseh pomanjklivosti v obrti. Med pomanjklivostmi najdemo: neenotnost in nepravilnost, nizko stroškovnost obrti, modernih delavnic socialističnega sektorja, surovin za nekatere obrtne izdelke, visokokvalificiranih strokovnjakov v obrti, hkrati pa tudi odlašanje nekaterih del v obrti ni za njihov razvoj najbolj ugodno.

K tem ugotovitvam naj pridamo še ugotovitve o obrti v okraju Ljubljana. Število obrtnih obratov družbenega sektorja se povečuje hitreje kakor število obratov privatnega (v primerjavi med letom 1954 in 1958 skoraj za 22 % ali — indeks povečanja je 134), vse prehitro pa se povečuje tudi število zaposlenih v obrti družbenega sektorja. Porast zaposlenih v obrti se lani ni niti najmanj prilagajal v perspektivnem planu predvidenemu porastu, ki določa, da bo leta 1961 zaposlenih v obrti ljubljanskega okraja 18.741 oseb. Že 30. septembra lani je bilo število zaposlenih v obrti 18.819 — več kakor predvideva perspektivni plan. Prav tako predvideva perspektivni družbeni plan, da se bo v strokovnjaki sektorju obrti skopilo do leta 1961 — 19.965 oseb, v resnici pa se jih je zaposlilo že do 30. septembra lani 19.651 ali 97 % predvidenih do leta 1961. To pomeni, da so glede zaposlovanja obrtne delavnice in podjetja v ljubljanskem okraju že lani izpolnili perspektivni plan zaposlovanja do leta 1961, ob tej ugotovitvi pa se kaže resno zaničanje, saj tudi v obrti ne bo mogoče povečati produktivnosti v prihodnje le z zaposlovanjem novih delavcev, marveč naj bi jo povečevali z večjo storilnostjo, večjo storilnost pa z nagajevanjem že zaposlenih delavcev po učinku dela.

PREMALO VAJENCEV

Hkrati ob povečevanju števila zaposlenih pa je zgovoren še podatek, da vajencev v nekaterih panogah še vedno primanjkuje. Lani se je zaposlilo v obrtnih podjetjih ljubljanskega okraja le 81 % vajencev v primerjavi z letom 1956. Kje so vzroci? Kar več jih je Organi, ki skrbijo za razvoj obrti, ugotavljajo, da mladina v šolah ne spoznava različne možnosti za svojo življenjsko pot in ni dovolj razvijena v obrti, kar bi se zanje lahko odločila. Izkušnje govore, da je tudi pouk v osemletkah še vedno preveč enostranski, izpopolnjen s klasičnimi predmeti, ki so

Pomanjkljivosti, ki smo jih našli, kažejo na velike anomalije v gospodarstvu, ki že zdaj povzročajo neposredno ali neposredno gospodarsko škodo. Medtem ko narasča število vseh zaposlenih (med njimi tudi nekvalificirani in polkvalificirani) v obrti hitreje, kakor smo predvidevali, pa vajencev, ki naj bi se usposobili v res dobre strokovnjake v obrti, primanjkuje. Če ne bodo mogoče organizacije in organi, ki skrbijo za rast obrti, posvetili, več skrbj njenim proizvodnim in razvojnim nalogam, obrt tudi v prihodnje ne bo sprotno zadovoljevala vseh glavnih potreb potrošnikov.

V. B.

V PTUJU GRADIJO VEČ NOVIH ZGRADB

- V kolodvorski četrti gradijo že deseto stanovanjsko
- zgradbo za tovarno glinice in aluminija Kidričevo.
- Vse bolj pereče vprašanje prodajaln v tej četrti.
- V bližnji bodočnosti hotel, pošta, zgradba zadružne
- hranilnice in komunalne banke

Na pomlad se je tudi gradbeno na dejavnost v Ptuj zelo razmahnila. Nedavno so pričeli kopati temelje za deseto stanovanjsko zgradbo v četrti med Ljutomersko cesto in kolodvorom. Nova zgradba bo imela 4 nadstropja in 40 stanovanj, kar pomeni, da bo omenjeni stanovanjski objekt največji, kar so jih zgradili po osvoboditvi. Investitor je tovarna glinice in aluminija v Kidričevem, stanovanja pa so namenjena za delavce in uslužbence tovarne. Predvidoma bo novo stanovanjsko poslopje dograjeno junija prihodnjega leta, investitorja pa bo veljalo okrog 100 milijonov dinarjev.

V neposredni bližini gradbeno podjetje »Drava« še dve stanovanjski zgradbi, ki bosta imeli skupno 48 stanovanj. Pomočnost stanovanj bo v tem, da bodo v kuhinje vgradili sodobno kuhinjsko opremo. Obe zgradbi bosta bržkone dograjeni že letos. Obe investira uprava stanovanjske skupnosti v Ptuj. V omenjeni novogradnji niso predvideni poslovni prostori v pritličju. Ker tudi v ostalih stanovanjskih hišah v kolodvorski četrti ni prostorov za prodajalne, postaja

Nevarna igra z nožem

V Sodražici pri Ribnici na Dolenjskem bi med otroško igro kmalu prišlo do tragedije.

Ljubljana, 24. marca. — Ni dosti manjkalo, da se minulo soboto dopoldne v Sodražici pri Ribnici na Dolenjskem med otroško igro ni pripetilo najhujše. Skupina otrok, starih 5 do 10 let, se je namreč igrala »levo in volkove«. Mladi vojščaki so bili oboroženi s palicami, eden izmed njih pa je imel v rokavi nož. Prav to pa bi kmalu postalo usodno. Ob enem izmed spopadov, ko je udarila palica ob palico, je sedemletni L. Z. v zaletu naletel na petletnega B. G. in ga z nožem močno ranil v vrat. Za pomoč priskočil je takoj zavzel domači zdravnik dr. Ciril Kumelj, ki je dečku nudil prvo pomoč in ga nemudoma prepeljal v ljubljansko bolnišnico, ter mu tako reši življenje.

Razni spopadi med otroki, »ravnarji in zandurji« so še najbolj znani, so že nekaj tako nenavadnega, da se obne — kadar ne presežejo določenega meje — niti ne obregnejo več. Šele tragični dogodki, ki se pripetijo od časa do časa, nas morajo opozoriti na tisto, kar naj bi starši ali kdo drug vcepili najmlajšim kar prej mogoče.

MG

TELESNA KULTURA

KOŠARKARSKI KOMENTAR

Le en dan treninga

bo imela študentska reprezentanca Jugoslavije pred turnirjem v Toursu — Olimpija pripravljena na juriš

Ceprav smo se izven košarkarske sezone in se le-ta naglo bliža, se je v zadnjih desetih dneh nakopičilo toliko dogodkov, da bi jih le s težavo našli v najbolj borbenih in privlačnih dneh košarkarske sezone. Državna reprezentanca je nastopila trikrat. »Beograd« je izgubil tekmo v Franciji za pokal evropskih prvakov. Ženske Crvene zvezde so se v istem tekmovalju kvalificirale za nastop proti Dinamu iz Moskve. Košarkarska zveza Slovenije je imela v nedeljo skupščino. Študentska reprezentanca bo v četrtek odšla v Pariz, kjer bo branila prvo mesto, ki si ga je priborila lani v Ljubljani v konkurenci z reprezentancami ČSR, Bolgarije in Francije. Naposled — ljubljanska ligaša se nahajata v odličnem obdobju priprav na tekmovalje v zvezni ligi, ki se bo začelo 19. aprila.

Vsak od teh dogodkov zasluži nekaj besed, kar bomo le na ta način uporabili zaprati barometer priprave na naš košarki, da bi izmerili, kaj lahko pričakujemo v letu evropskega prvenstva, v letu pred olimpijsko, ko naj bi se naši košarkarji prvič udeležili olimpijskih iger, ko se bo začela odlična in »dobro pripravljena« borba za množičnost, ko ljubljanska Olimpija namerava z vso močjo jurišati na izgubljeni vrh in ko ima »Beograd« zelo realne možnosti, da postane drugo najboljšo evropsko moštvo.

Miša Pavić o porazu jesenskega prvaka

Nogometaši Crvene zvezde so po prihodu iz Splita izstopili na beograjski železniški postaji sklonjenih glav. To je tudi razumljivo, glede na prepričljiv poraz s Hajdukom. Trener Crvene zvezde Miša Pavić je na vprašanje, kaj je z moštvom, odgovoril približno takole:

»Moštvo manjka Vladica Popović, ki je eden najbolj discipliniranih in najbolj poštovanih igralcev Crvene zvezde, pa tudi vratar Radunović ne more zamenjati Beare. Pavić naposled tudi meni, da bi bil položaj verjetno drugačen, če bi sodnik Gvardjančič v 3. minuti prisodil enajstmetrovko v korist Crvene zvezde, ko je Bego I. zrušil v kazenskem prostoru Ivana Popovića.

Dogodek za Budimpešto

Budimpešta, 24. marca. Pred srečanju z jugoslovanskimi nogometaši bo nedvomno zanimiv pregled nedeljskega kola madžarskega nogometnega prvenstva. Le-to ni nudilo nogometa, ki bi posebno ugajal. Derbi srečanje Vasas — Ferencvaros (1:1) ni dalo igre, ki jo je pričakovalo 70.000 gledalcev na Nép stadionu. Zvezni kapetan je mogel ugotoviti le to, da eden izmed stebrov Vasasa in največje zaupanje vreden igralec reprezentance Bundak še vedno ni v svoji standardni formi. Po drugi strani pa je Lajos Baroti lahko povsem zadovoljen z levo zvezo in krilom Ferencvarosa. To sta Rakosi in Fenyevesi.

Iz Miskolca poročajo, da je vratar Tatibányi in stari reprezentant Grosicz izvajal take parade kot že dolgo ne, in da je rešil svoje moštvo poraza, saj je le-to igralo skoraj vso tekmo z enim igralcem manj. Se en igralec se vztrajno prebija med najboljšo madžarske nogometne — to je napadalec Csepela, Pal, ki o njem tisk piše, da je vedno v odlični formi.

Vendar večina nogometašev, ki jih je Rakosi postavil v A in B moštvo, ni prikazalo zadovoljive igre. Toda do srečanja z Jugoslavijo je še skoraj mesec dni časa. V športnih krogih Budimpešte že sedaj na široko govorijo o srečanju z Jugoslavijo kot o prvo-rzrednem dogodku sezone.

temu pa nima skoraj nič upanja, da bi ponovila uspeh iz Ljubljane, kajti povsem izključeno je, da bi druga moštva prispela z manj kot desetdnev-nim treningom.

A. Nikolić, ki je tudi to pot trener, ne bo imel izbire ne prijetnega dela.

O pripravi ljubljanskih košarkarjev bomo pisali obširneje, danes naj omenimo le to, da se v okviru teh ljubljanskih Olimpij pogaja za gostovanje prvaka Francije in evropskega prvaka »Rige«, ki naj bi 12. aprila po tekmi z Budimpešto, igral tudi v Ljubljani.

B. KRISTANČIĆ

Brez Ivkova, Djuraševića in dr. Nedeljkovića

Beograd, 24. marca. — Udeležbo na XIV. državnem šahovskem prvenstvu, ki bo v Kragujevcu od 1. do 23. aprila so prijavili: vele mojstri Gilgorić, Matanović, dr. Trifunović, mednarodni mojstri Bertok, Udočić, Milčić, mojstri Matulović, Lukić, Sofrski, Sokolov, S. Vuković in Janošević, mojstri kandidati Vasiljević, Smederevac, Ivković, Ugrinović, Stupica in Minić.

Udeležbo so odpovedali Ivkov, Djurašević in dr. Nedeljković, namesto njih pa bodo igrali Milčić, Sokolov, Vuković, rezerva je Djantar.

Matanović na turnirju v Dresdenu

Beograd, 24. marca. — Na mednarodnem šahovskem turnirju v Dresdenu, ki bo od 3. do 24. maja, bodo sodelovali: dr. Filip (ČSR), Clarc (Anglija), Padevski (Bolgarija), Lokveš (Avstrija), Matanović (Jug.), Uhlman, Dietman, Pletsch in Berhold (V. Nemč.). Pričakujejo prijavo drugih povabljenih igralcev.

Visoka obletnica plodnega dela

Dr. Viktor Murnik, orač na polju telesne kulture, je danes izpolnil 55 let svojega plodnega in zaslužnega dela.

Malokdaj srečamo v naših jubilejnih kronikah človeka, ki bi s tako gorečnostjo, prizadevnostjo in ljubeznijo nepretrgoma delal za povzdigo telesne omike. Od 17. leta dalje, ko je kot študent vstopil v telovadnico bivšega »Ljubljanskega sokola«, pa do danes, je vse njegovo življenje napojeno z najintenzivnejšim delom. In še danes ni šel, in si tega tudi ne želi, da bi šel v takolimenovani »pokoje«.

Tovariš Murnik je že kot mladenič spoznal, da je telovadba bistveno važen sestavni del splošne vzgoje in da ji je treba posvetiti največjo pozornost. Temu načelu je bil vsaj slavljen podretil vse svoje delovanje. Za Murnika je bila telovadnica vedno vzgajalska mladina. Vedno je zahteval, naj bo telovadna ura natančno premišljena, da se pri njej ne razvijajo samo telesne sposobnosti, marveč da se človek tudi obogati z moralnimi vrednotami. Zavoljo tega je vse svoje sposobnosti zastavil v to, da se telesna vzgoja tako po svoji vsebini kot metodi dela povzdigne na višjo raven. Kdo ne pozna Murnikovi telovadnih skladb in plesov? Mojstrski je znal zlagati telovadne gibe v skladbe, ki so na javnih nastopih vedno navduševala gledalce. Pod njegovim vodstvom so naši vrhunski telovadni nastopi na mnogih mednarodnih tekmah in olimpiadah in se vedno z večimi lavinami vrstili v domovino. Uspehi njegovega dela so daleč presegli meje naše ožje domovine.

Naš slavljenec pa ni samo svojevrsten mojster v sestavljanju telesnih vaj. Globoko je tudi zazoral brazdo našega znanstvenega področja telesne kulture. V nešteti člankih in razpravah je obogatil znanost telesne kulture. Kljub visoki starosti pa njegova roka še danes ni odložila peresa. Njegov neugnan um neumorno dela naprej.

Ko mu ob tako visokem delovnem jubileju najskrajneje čestitamo, mu želimo še mnogo zdravja in uspehov pri njegovem ustvarjanju.

Štiri srečanja z madžarskimi nogometaši

Beograd, 24. marca. — 19. april bo dan, ko se bodo jugoslovanski nogometaši srečali s štirimi madžarskimi reprezentancami. Kot je znano, bodo prve garniture igrala v Budimpešti, prav tako tudi mladinske, in sicer v predgri na Nép stadionu. Drugi dve tekmi bosta pri nas. Nogometna zveza Jugoslavije je pred dnevi določila, da se bosta B reprezentanci srečali v Skoplju, tako imenovani mladi moštv (igralci do 23. leta) pa v Nišu.

MARIBORSKE VESTI

Dežurna lekarna: Sreda 23. marca 1959. Lekarna »Studenti« Gorkega ulica 18. Četrtek 24. marca 1959. Lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE: Sreda, 25. marca ob 19.30: Fischer: »Prosti dan«. Red LMS — Bell. Četrtek, 26. marca ob 19.30: Liebermann: »Sola za žene«. Red VAS. Sreda tudi v prodaji.

KINO: »UNION«: Ameriški barvni film »Vitez okrogle mize«. »PARTIZAN«: Francoski film »Inšpektor ljubimci«. »UDARNIK«: Italijanski film »Kronika revnih ljubimcev«.

IZ PTUJA

KINO: »MESTNI KINO«: poljski film »Friderik Chopin« (Chopinova mladost). Predstavi ob 18 in 20.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO: »PARK«: italijanski film »Vrnitev v življenje«. Predstavi ob 17.30 in 20.

CELJSKE VESTI

SLOV. LJUDSKO GLEDALIŠČE CELJE: Sreda, 1. aprila ob 20: Colette: »Gigi«. Gostovanje v Sentjurju pri Celju. Četrtek, 2. aprila ob 20: Colette: »Gigi«. Gostovanje v Mozirju. Sobota, 4. aprila ob 20: F. Knott: »Kil-ki-Mi za umor«. Izven. Nedelja, 5. aprila ob 14: Colette: »Gigi«. Gostovanje v Topolšici ob 20: Colette: »Gigi«. Gostovanje v Sošanju.

IZ ZALCA

KINO: Madžarski film »Zavito stopnišče«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

KINO: Ameriški zabavni vstav. film »Artisti in modeli«. Predstava ob 19.30.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Premiera ameriškega barvnega cinemascope filma

7 nevest za 7 bratov

Režija Stanley Donen. Igrata Howard Keel in Jane Powell. Tednik F. N. 12. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja ameriškega barv. filma »Houdini«. V glavni vlogi Tony Curtis. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«

Italijanski film

»SLEPARJI« (IL BIDONE)

Režija Federico Fellini. Igrata Broderick Crawford in Giulietta Masina. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Predprodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje. Danes zadnjikrat!

KINO »VIČ«: amer. barv. film »Razkočna ladja«. Tednik F. N. 12. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. KINO »SLOGA«: mehiški barvni film »Glasba v noči«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. KINO »SOCA«: jugoslovanska kinoteka predvaja italij. film »Ni miru pod oljkami«. Režija Giuseppe de Santis — 1949. Igrata Lucia Bose in Raf Vallone. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat!

KINO »SIŠKA«: amer. barvni film »Yankee na dvoru kralja Arthura«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjikrat! Predprodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje. MLADINSKI KINO LMI: ob 10 in 18 jugoslov. barvni film »Od Sove-walda do Črnega morja«. Danes zadnjikrat! KINO »LITOSTROJ«: ob 20 ital. film »Cesta«.

KINO »TRIGLAV«

Jugoslovanski film

»GIMNAESTRA«

Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje. Samo danes in jutri.

RTV LJUBLJANA

Spored za sredo, dne 25. marca

Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00. 5.00-9.00 Dobro jutro! (pisan glasbeni spored) — 6.30-6.40 Obvestila in reklame — 6.40-6.45 Naš jedilnik — 8.00 Poročila — 8.05 Naši zbori »Svoboda« — 8.25 Na vrtljaku zabavnih melodij — 9.00 Jezikovni pogovori (ponovitev) — 9.15 Joseph Haydn: Simfonija št. 45 v fis-molu — 9.40 Pet minut za novo pesmico. Slovenska narodna: Ukrcena puška — 9.45 Ko-šček za mlado ljubiteljsko glasbo — 10.10 Od popevke do popevke — 10.35 Nekaj nočnih pridelkov. Chopina — 11.00 Glasbene razglednice — 11.35 Radijska sula za višjo stopnjo (ponovitev) — Tomaž Kalin: Polet v vsestranje — 12.05 Vatroslav Lisinski: Uvertura št. 6 v D-duru — 12.15 Knjižski nasveti — Igr. Janez Petrovšek: Priprave za skupno urejanje travnikov — 12.25 Pevci narodnih ob-spremljavi harmonike — 12.45 Arje iz Mozartove opere »Carolina pisca« — 13.15 Zabavna glasba in obvestila — 13.30 Nastopa zbor RTV Zagreb — 13.45 Igra orkester Cedric Dumont — 14.05 Radijska sula za srednjo stopnjo — (ponovitev) Lidija Gorup: Kolikarji — 14.35 Carl Maria Weber: Koncert za klavir in orkester št. 4 v E-duru — 15.15 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 15.40 Novost na knjižni polici: Jack Hines: Koža črnega volčjaka — 16.00 Koncert po željah — 17.10 Sestanek ob petih — 17.30 Ansambel narodnih pie-sov in pesmi železničarskega kulturno-umetniškega društva »Bratstvo-jedinstvo« iz Subotice — 18.00 Kulturna kronika — 18.15 Madžarski in-stitutanski ansambel igra skladbe slo-venskih avtorjev — 18.35 Poje Janka Cvetičar — 18.45 Razgovori o medna-rodnih vprašanjih — 19.00 Zabavna glasba, vmes obvestila in reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Eugen Suchon: Vrtinec, opera v šestih ak-tih — 22.15 5 popevkami po svetu — 23.10 Nočni komorni koncert — 24.00 Zadnja poročila in zaključek oddaje

LOKALNI PROGRAM

14.00 Zabavni zvoki — 14.45-15.00 Ljubljanska kronika in obvestila.

TELEVIZIJA

18.00 Pionirski mozaik — Beograd — 19.00 Oddaja za družino in dom — Beograd — 20.00 TV dnevnik — Beograd — 20.20 Skvarkini »Tuje dete« — prenos iz dramskega gledališča — Beograd.

VESTI IZ KRANJA

KINO: »NAKLO«: ob 19 »amer. barv. film »Napadalec«.

Vesti z Jesenic in okolice

Zdravniška dežurna služba: dr. Mirko Višnar.

KINO: »Radio«: špansko-francoski film »Glavna ulica«. Predstavi ob 18 in 20. »PLAYZ«: zapri! »ZIROVNICA«: amer. barv. cin. film »Sla po življenju«. Predstava ob 18.30. »DOVJE«: amer. film »Najhitrejši strelec zmaga«. Predstava ob 19.

2 BLEDA

KINO: Italij.-francoski film — komedija — »Bigamist«. Predstavi ob 17 in 20.

IZ NOVE GORICE

KINO: »SOCA«: italijanski film »Branim svojo ljubezen«.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO: DELAVSKI DOM: amer. barvna Walt Disneyeva risanka v cinem. »Dama — potepuh«. »SVOBODA TRBOVLJE II«: amer. barvni film »Zigisani«.

DROBNI OGLASI

KVALIFICIRANEGA in polkvalificiranega elektroinstalaterja ter vajenca sprejem. Elektroinstalacije Ljubljana. Smartinska 22. KNJIGOVESKO DELAVKO z nekaj prakse sprejemamo takoj. Ponudba posilite na naslov Dopolna sula Ljubljana, Likovčeva 3. STEDILNIK, znamke »Tobi«, dobro ohranjen, ugodno prodam. Naslov v oglasnem oddelku LP. SPALNICO, pleksano na orehovo ko-tenino, poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku LP.

Svet Kemijskega inštituta »Borisa Kidriča« v Ljubljani

razpisuje mesto za

direktorja inštituta

Kandidati za to delovno mesto so lahko osebe, ki izpolnjujejo pogoje v smislu določil zakona o znanstvenih zavodih (Uradni list LRS št. 3/58).

Prijave za razpis naj vsebujejo naslednje: 1. Osebnostne podatke s kratkim življenjepisom. 2. Podrobnejši opis kandidatovega dosedanjega udejstvovanja.

Prijave pošljite na naslov: Kemijski inštitut »Borisa Kidriča«, Ljubljana, Hajdrihova 19, do 25. aprila 1959. Nastop službe takoj.

Plača za delovno mesto je določena po predpisih zakona o javnih uslužbenih, položajna plača pa po odloku o položajnih plačah Kemijskega inštituta »Borisa Kidriča«.

Svet Kemijskega inštituta »Borisa Kidriča«, Ljubljana

1163

Ema Weixler rojena Kovačević

vdova po davčnem upravitelju

Pogreb bo dne 26. marca 1959 ob 16. uri v Koprni na Skočjan-sko pokopališče.

Koper, dne 23. marca 1959.

Zalujoče rodbine:

Pleško, Svetlin, Weixler in ostalo sorodstvo

Za vedno nas je zapustila v 64. letu starosti moja ljubljena mama, stara mama, sestra in svakinja

AGATA LESKOVEC

Na zadnji poti jo bomo spremlili v četrtek, 26. marca 1959 iz Janezove mrliške vežice na Zalah.

Ljubljana, dne 24. marca 1959.

Zalujoči: neotlažljiva hčerka Slavka, vnuk Marjan, brat Janez in ostali sorodniki

Svoje trudne očke je v 17. letu starosti zaprla naša zlata hčerka in sestra

MARJETICA TOMŠE

dijakinja III. letnika srednje ekonomske šole

Pogreb nepozabne hčerke bo v sredo, 25. marca 1959 ob 16.30 iz Andrejeve mrliške vežice na Zalah.

Ljubljana, dne 23. marca 1959.

Neotlažljiva mamica Dora, papa Valentin in brat Peter ter družine: Tomše, Turel, Klemenčič, Čibelj, Tomec in Zitnik

Nenadoma nas je zapu-stila naša ljubljena sestra in teta

Antonija Kovič rojena Plavar

Pogreb nepozabne po-kojnice bo v četrtek, dne 26. marca 1959 ob 16. uri iz Jožefove mrliške vežice na Zalah.

Ljubljana, Sentjanž,

Zagreb, 24. marca 1959.

Zalujoča Marija Plavar v imenu vseh sorodnikov

DNEVNE NOVICE

Zdravniška dežurna služba

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-CENTER
Nočna zdravniška dežurna služba za nujne obiske na bolniškem domu od 20. do 7. ure jutraj, ob nedeljah in praznikih ves dan:
23. marca: dr. Jernej Marjan.
24. marca: dr. Struclj Milan.
25. marca: dr. Golmajer Janka.
26. marca: dr. Vroica Milena.
Vsi Miklošičeva c. 24, telefon 39-151.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-BEZIGRAD
Zdravniška dežurna služba za čas od 27. marca dr. Sirkis Zinaida, Lavričeva 5A, telefon 31-286, v odsotnosti 30-800.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-VIC
23. marca: dr. Milan Hodalič, Emonška 10, telefon 20-487.
24. marca: dr. Boris Jagodič, Rožna dolina, Cesta XV/1a, telefon 22-437.
25. marca: dr. Stane Grapar, Kosejeva 5, telefon 23-372.

Sobotna popoldanska dežurna služba od 14. do 18. ure samo v ambulantni Mirje, Trg mladinskih del, brigad.
Nedeljska dežurna služba v ambulantni Mirje od 8. do 12. ure, tel. 21-787.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-SISKA
23. marca: dr. Janez Gasperlin, Celovška 26, telefon 20-748.
24. marca: dr. Rafko Ponikvar, Celovška 26, telefon 20-748.
25. marca: dr. Rozalija Jenkole, Cernetova 31, telefon 22-831.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-MOSTE
23. marca: Zdravstveni dom Ljubljana-Moste, Kerkova 5, telefon 31-359.
24. marca: Kerkova 5, telefon 31-359.
25. marca: Kerkova 5, telefon 31-359.

ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-RUDNIK
Dne 25. in 27. marca: dr. Andrej Pugalj, Ambulanta Ižanska 3, telefon 20-157.
V odsotnosti zdravnika klicati telefon LM 20-500.

CESTITKA

Tovariš Jože Brank je diplomiral na Tehniški fakulteti v Ljubljani za strojnega inženirja. Čestitke mu prinesejo njegovi prijatelji in sorodniki.

Kosmetični inštitut, Ljubljana, Medvedova 8, obvešča, da s 23. marcem menja svojo dosedanje telefonsko številko v 31-297.

Zaradi obnove kanalizacije na Cili-Metodovi cesti se ta zapre za ves promet od Magistrala do Vodnikovskega trga. Cesta bo zaprta od 26. marca 1959 (srečka) za približno 14 dni.

»Transport« poteka po Adam-Lundrovem nabrežju do Kopitarjeve ceste, nadalje po Kopitarjevi na Poljanjsko cesto in obratno.

Postajališče pred Magistratom se prestavi za obe smeri na Pogacarjev trg pred »ribarnico«.

Za ostali promet se določi Petkovskovo nabrežje, Trubarjeva cesta za smer proti Trnopolju in po Trubarjevi cesti za smer Zmajski most. OBLO Ljubljana-Center oddelek za komunikacije in gradbene zadeve.

Društvo prevajalcev Slovenije obvešča svoje članke, da bo 6. aprila ob 17. uri redni letni občni zbor. Dnevni red: poročilo dr. Branka Vrčona o delovanju mednarodne organizacije prevajalcev (ITP), poročila upravnega odbora, volitve, razno. Občni zbor bo v društvenih prostorih v Tomšičevi 12. Odpor.

Obdobje zobozdravstvenih delavcev Slovenije obvešča, da bo v petek, 27. apr. ob 20 v dvorani I. gimnazije (Vegova 4) na strokovnem sestanku diskusija o upravljanju zobnih ambulant (vodi doc. dr. Pačič). Po sestanku boša občna zborna dentistične in zobotehnične sekcije.

Sobota, 4. aprila bo ob 8.30 v dvorani Delavskega doma v palači Doma sindikatov (Miklošičeva 22) predaval dr. Marjan Jurca: Vitiš s študijskega potovanja po Angliji, Finski in Švedski. — Po predavanju bo ob 10. uri občni zbor društva z naslednjim dnevnim redom: 1. Otvoritev in pozdravi. 2. Izvotest delovnega predstavnika in komisij. 3. Poročilo predsednika. 4. Poročilo tajnika. 5. Poročilo blaginjskega. 6. Poročilo glavnega urednika ZV. 7. Razprava o poročilih. 8. Poročilo nadzornega odbora in predlog razrešnice. 9. Samostojna predloga: a) Ugotavljanje povišanih plačil. b) Resolucija o pravnem razvrščanju dentistov. 10. Volitve predsednika, tajnika, glavnega urednika ZV in nadzornega odbora. 11. Določitev članstva in razpisne cene ZV. 12. Sklepi. 13. Razno. Sekcija instrumentalistk bo imela občni zbor v soboto, 4. aprila ob 8 v dvorani Poliklinike (Njegoveva 4).

Sobota, 4. aprila bo ob 20.30 v prostorih restavracije hotela »Sion« stomatološki ples, katerega priredijo absolventi oddelka za stomatologijo fakultete za splošno medicino in stomatologijo. — Vabljeni vsi zobozdravstveni delavci.

PREDAVANJA
Trgovinska zbornica za LRS, Društvo ekonomistov Ljubljana in društvo Pravniki priredijo v četrtek, 26. marca ob 17. uri v Trgovinski zbornici za LRS, Beethovnova 10, razgovor »Novosti v zaštiti patentov in licenc«, ki ga bo vodil prof. dr. Stojan Pretnar, dekan Pravne fakultete.

Občinski odbor Zdravstva rezervnih oficirjev in podoficirjev občine Bežigrad, sporoča članstvu, da bo dne 27. marca 1959, to je v petek ob 19. uri v kinodvorani Gospodarskega razstavališča Ljubljana, redno mesečno predavanje spremljano s filmom in zunanje političnim komentarjem. Udeležba za članstvo obvezna. Ostali vabljeni. — Odbor.

O novih momentih pri reševanju ljubljanskega železniškega vozlišča bo predaval univ. prof. ing. Drago Leskovšek danes ob 20. uri v fizikalni dvorani Univerze, Trg revolucije. Na predavanju vabi Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov LRS.

Dnevi v sredo, 25. marca predava tov. asistent Rajko Pavlovec »O pripravi prodaj na Ljubljanskem polju«. Predavanje bo ob 17 na Univerzi v matematični predavalnici.

RAZPIS
Razpisna komisija pri Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani razpisuje mesto

BIBLIOTEKARJA ali BIBLIOTEKARJA PRIPRAVNIKA.
Pogoji: fakultetna izobrazba. Rok za vložitve prošnje je do 10. aprila 1959.

GLEDALIŠCA

DRAMA

Sreda, 25. marca: Zaprti.
Četrtek, 26. marca ob 19.30: Javoršek: »Veselo do življenja«. Uprizoritev »Odra 57«. Izven in za podelželje. Vstopnice so že v prodaji.

Petek, 27. marca ob 19.30: Kozak: »Punka«. Dijaški abonma II. Preostale vstopnice so že v prodaji.
Sobota, 28. marca ob 19.30: Kozak: »Punka«. Izven in za podelželje. Znižane cene.

Nedelja, 29. marca ob 19.30: Shakespeare: »Henrik V.«. Premiera. — Izven.

Kot sedmo premiero v sezoni 1958/59 bo Drama SNG v nedeljo, dne 29. marca uprizorila Shakespearovo historijo »Kralj Henrik V.«. Slovenska kraljna uprizoritev »Henrika V.« bo obenem gledališki dogodek mednarodnega pomena: prevajalec Matej Bor je, na da bi okril Shakespearovo izvirno besedilo ali karkoli dopisal, ponovno oživil figuro Sira Johna Falstaffa.

Režijsko vodstvo predstave je v rokah prof. dr. B. Krefta, njegov asistent je M. Kurun, scenograf V. Rihavec, kostumograf A. Serševa, kompozist odrske glasbe M. Vodopivec. Ponovno oživilenega Falstaffa igra P. Kovič, francoskega kralja S. Sever, naslovno vlogo B. Kralj, v ostalih vlogah pa nastopa ves dramski umetniški zbor, počinčan s slušatelji AIU.

Vstopnice za »Veselo do življenja« za soboto za »Punko« in za premiero 80. že v prodaji pri dnevi blagajni v Operi.

OPERA

Sreda, 25. marca ob 19.30: Čajkovski: »Evgenij Onjegin«. Abonma red K. Četrtek, 26. marca: Zaprti.

Petek, 27. marca ob 20: Shakespeare: »Hamlet«. Gostovanje Old Vic gledališča iz Londona.

Sobota, 28. marca ob 19: Shakespeare: »Hamlet«. Gostovanje Old Vic gledališča iz Londona.

Ob 20: Shakespeare: »Hamlet«. Gostovanje Old Vic gledališča iz Londona.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaja

Sreda, 25. marca ob 19.30: Lahola: »Madel na soncu«. Abonma GSS. Gostovanje SNG Trst. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Lahola: »Madel na soncu«. Abonma red Sreda. Gostovanje SNG Trst. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Rattigan: »Ločene mize«. Gostovanje v Mengšu.

Četrtek, 26. marca ob 19.30: Lahola: »Madel na soncu«. Abonma Madinski I. Gostovanje SNG Trst. — Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Lahola: »Madel na soncu«. Abonma red Četrtek. Gostovanje SNG Trst. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 28. marca ob 20: Lahola: »Madel na soncu«. Abonma Kolektiv C. Gostovanje SNG Trst. Vstopnice so tudi v prodaji.

Ob 20: Torkar: »Delirij«. Gostovanje v Idriji.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Sreda, 25. marca ob 19.30: F. Lipah: »Glavni dobitke«, veseloigra. Red D. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sobota, 28. marca ob 20: Bissou-Carré: »Maškarada«, veseloigra. Izven.

Nedelja, 29. marca ob 19.30: Bissou-Carré: »Maškarada«, veseloigra. Popoldanska predstava. Izven.

Ob 18: F. Lipah: »Glavni dobitke«, veseloigra. Popoldanska predstava. Izven.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu. Vstopnice lahko rezervirate po telefonu na št. 32-880.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

MARIONETE

Levstikov (Sentjakobski) trg št. 2 Četrtek, 26. marca ob 17: N. Kureti: »Obuti maček«. Delno zaključena predstava za otroke članov sind. podruž. podj. Lek. Ostale vstopnice so v prodaji.

Sobota, 28. marca ob 17: Fr. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Delno zaključena predstava za otroke članov sind. podruž. ustanove DOZ. Ostale vstopnice so v prodaji.

Ob 20.30: Fr. Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Za odrasle.

Nedelja, 29. marca ob 11 in 15: J. Malik: »Zogica Marogica«.

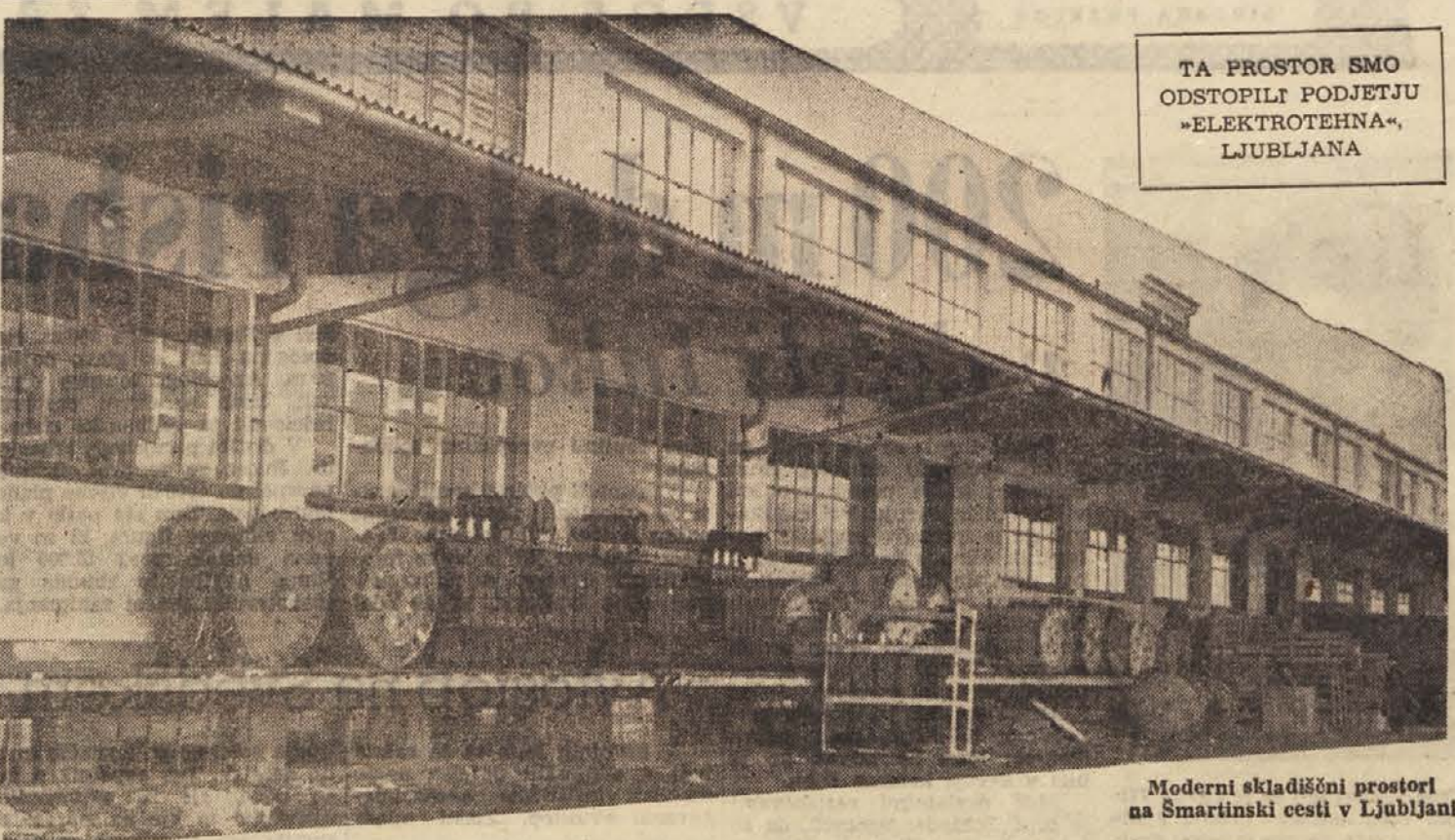
Predprodaja vstopnic na upravi, Resljeva cesta 36, od 10. do 12. ure in pol ure pred začetkom predstave pri gledališki blagajni na Levstikovem trgu št. 2. Rezervacije na tel. 32-020 (od 10. do 12. ure).

ROČNE LUTKE

Resljeva cesta 36

Nedelja, 29. marca ob 17: Fr. Milčinski: »Tri čudne zgodbe«.

Predprodaja vstopnic na upravi, Resljeva cesta 36, od 10. do 12. ure in pol ure pred začetkom predstave pri gledališki blagajni na Resljevi cesti št. 36. Rezervacije na tel. 32-020 (od 10. do 12. ure).

Moderni skladišni prostori na Šmartinski cesti v Ljubljani

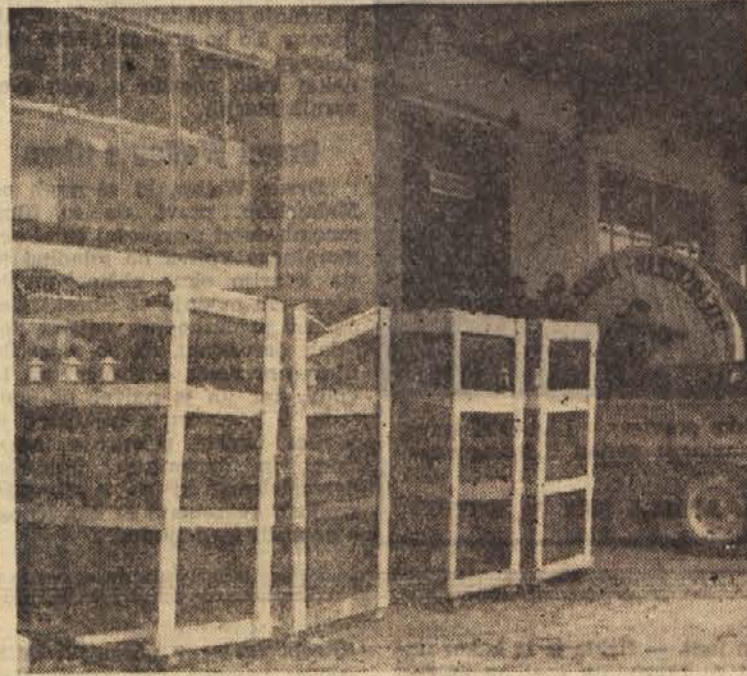
ELEKTROTEHNA LJUBLJANA

SODI MED NAJVEČJA TOVRSTNA PODJETJA V DRŽAVI

Sodeč po prometu prvih mesecev bo dosegel kolektiv letos rekorden promet, ki se bo sukal med osmimi in devetimi milijardami

- Elektrotehna, ki ima svoje upravne prostore
- v Parmovi ulici v Ljubljani ter svoja skladišča na Šmartinski cesti in v Kotnikovi ulici,
- je eno izmed najmočnejših podjetij elektrotehnične stroke. V njenih skladiščih najde
- človek izdelke vse naše elektroindustrije.

Med izdelki, ki jih prodajajo, zavzemajo nedvomno prvo mesto proizvodi Tovarne kablov Svetozarevo, saj jih prodajo letno za več kot 3 milijarde dinarjev. Drugo mesto sodi tovarni »Rade Končar« iz Zagreba oziroma njenim motorjem in transformatorjem. Med močnejše dobavitelje Elektrotehne moramo vsekakor šteti tudi »Elektrovino« iz Maribora, »Iskro« iz Kranja z njenimi števil in merilnimi instrumenti, »Elmo« in »Jambor« iz Črnuča, tovarni svetlobnih teles TEŽ in Tesla, Hidromontažo iz Maribora itd. Veliko število pa je še drugih večjih in manjših dobaviteljev iz vse države. V skladiščih Elektrotehne, kjer je več kot 3800 različnih artiklov, se nam v večji ali manjši meri predstavi vsa jugoslovanska elektroindustrija.

Kabli in transformatorji predstavljajo pri »Elektrotehni« enega izmed glavnih artiklov.

Po besedah direktorja podjetja tovariša Marjana Križaja zadovoljuje domača elektroindustrija 80 do 90 % domačih potreb. Drugo je treba uvoziti. Zato je Elektrotehna tudi uvozno podjetje. V pretežni meri uvaža aparate za široko potrošnjo, kot na primer hladilnike, sesalce, grelnice aparate ter razne precizne instrumente in aparate, ki jih naša industrija še ne izdeluje, oziroma jih proizvaja v premajhnih količinah. Kolektiv podjetja, ki šteje 180 ljudi, je še razmeroma mlad. Povprečna njihova starost se giblje okoli 34 let. Vendar je ta kader, ki je po letih še mlad, toda bogat z izkušnjami, napravil v zadnjih letih zavidljiv skok. Ni varčeval s svojimi močmi. Če je bilo potrebno, si je svoj delovnik podaljšal daleč čez opoldan v noč.

Tovariš Peter Prešeren, ki ga marsikdo pozna iz ringa, si služi kruh v tem podjetju. Dejal je: »Tu sem v službi že štiri leta. Sem komisijonar in pripravljam pošiljke blaga. Z delom sem zadovoljen. Le pozimi me pri delu zebe, kajti skladišča niso zakurjena. Ko je naval strank, in ta je skoraj vedno, delamo tudi popoldne, da pripravimo potrebne pošiljke za kupce, ki vedno komaj čakajo na naročeno blago.«

Uspehi teh prizadevanj niso izostali. Ogledmo si promet, ki ga je kolektiv napravil v zadnjih desetih letih, kajti to je merilo, s katerim najlažje izmerimo sadove prizadevanj.

Leto	Promet v milijonih din	Število zaposlenih
1948	170	70
1949	169	70
1950	183	71
1951	459	72
1952	1815	75
1953	2500	75
1954	2600	80
1955	2800	100
1956	3300	110
1957	4700	120
1958	6700	140
plan 1959	8000	180

Številke nam ilustrirajo veliko naraščanje prometa v zadnjih letih. Zato ni ocena letošnjega prometa na 8-9 milijard prav nič pretirana.

Da je kolektiv lahko dosegel tak promet in da so bili kupci lahko hitro postreženi, imajo nedvomno velik delež nova prostorna skladišča na Šmartinski cesti. Skupno ima podjetje 7000 kvadratnih metrov pokritih skladiščnih površin. Sedaj je možno imeti v Elektrotehni sortirane zaloge blaga, ki dosežejo po svoji vrednosti dve milijardi dinarjev. Tako kupcem izbira ni težka in skoraj vedno najdejo primerno blago. Zaradi hitrega poslovanja in dobre izbire je lahko kolektiv razširil svoje prodajno področje na vso Jugoslavijo.

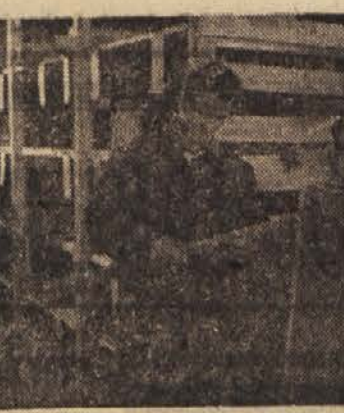
Za dajanje strokovnih nasvetov pri kupovanju najrazličnejših predmetov imajo v podjetju organizirano tehnično službo, ki jo sestavljajo sami strokovnjaki. Ti dajejo nasvete kupcem in s tem onemogočajo reklamacije in zamenjave materiala in električnih strojev. V Ljubljani na Titovi cesti imajo sodobno urejeno trgovino

z električnimi aparati in drugim električnim blagom na drobno.

Poseben problem, s katerim se ukvarjajo že ves čas obstoja podjetja, je ta, da primanjkuje za to vejo trgovine usposobljenih trgovskih kadrov. Zlasti se to občuti v trgovini na drobno, kjer mora dobiti potrošnik vsa potrebna pojasnila in nasvete ravno od prodajalcev.

Da bi svoj trgovski in skladiščni kader čimbolj uposobili za prodajo, imajo v podjetju stalne strokovne tečaje, ki trajajo približno pet do šest mesecev. Na njih seznanjajo predavatelji svoje učence s splošnimi pojmi o trgovini, o elektroniki, o blagovnanstvu in o organizaciji podjetja. Ta način dela s kadri se je dobro obnesel in potrošniki se lahko čutijo pri pojasnilih in nasvetih sadove teh strokovnih tečajev.

Predsednik upravnega odbora tovariš Milko Pirkmajer nam je povedal, da pripravljajo notranjo reorganizacijo podjetja. Pri takem obsegu poslovanja in prometu, ki ga dosegajo, stara organizacija poslovanja več ne ustreza. Nabava in prodaja, skoncentrirana na enem mestu, ne daje pri tolikih artiklih dobrega pregleda. Zato bodo v podjetju samem organizirali sedem poslovnih po skupinah proizvodov. Vodje poslovnih bodo samostojno nakupovali in seveda tudi prodajali blago. S tem bodo dosegli to, da bodo zaloge še bolj sortirane in da bo koefficient obračanja večji, kupci pa bodo nedvomno še hitreje in bolje postreženi.

Tovariš Peter Prešeren pripravlja pošiljke blaga

Vprašali smo tovariša Planinca, našega znanega strelica, ki je predsednik delavskega sveta Elektrotehne, kakšne so njegove želje pri razvoju podjetja.

»Vsa leta smo zbirali sredstva za skladišča. Sedaj, ko smo dosegli ta cilj in imamo lepe skladiščne prostore, ki so, kakor pravijo, med najlepšimi v državi v naši stroki, bomo morali vsa razpoložljiva sredstva dati za stanovanja. Do sedaj smo kupili samo tri stanovanja za najnujnejše primere. Se pred tem pa bomo morali najti sredstva za bomo morali razstavljati in nato varčevali bobne s kablji, ki so težki od 50 kg na 10 ton. Za te manipulacije rabimo veliko ljudi in se ti pri tem delu zelo utrudijo. Zato je portalni žerjav poleg stanovanj moja največja želja.«

Pogled v notranjost skladišč

200 m dolga risba v deželi Inkov

Pred štirimi leti se je Cyrus Tibbals tako nesrečno zaletel v steklena vrata, da mu je nekaj drobcev stekla prodrla globoko v prsni koš, koničasta črepija pa prav v srce. Kirurgi so ga takoj operirali in dosegli izreden uspeh. Posnetek kaže zdaj dvanajstletnega dečka, puščica pa označuje 17 cm dolg steklen drobec, ki se mu je zaril v prsi in segel v srce.

Zahodnonemške trgovske ladje

Po najnovejših statističnih podatkih je plulo lani pod zahodnonemško zastavo 1156 ladij s skupno nosilnostjo štiri milijone ton.

Ljudje in podgane

Občinski predsednik v Indramaju, manjšem indonezijskem naselju, ni več vedel, kako naj uniči podgane, ki so grozile, da bodo uničile vso vas. Nazadnje se je odločil in objavil sklep: »Kdor se hoče poročiti, mora priložiti prošnji namesto kolkov 50 podganjih repov.«

Pred dnevi se je vrnil na Dunaj avstrijski arheolog Hans Schinder, ki je prebil dve leti v Boliviji in Peruju. Pri raziskavah ga je spremljal angleški matematik Allan, s katerim sta skupaj napisala knjigo o kamnitem koledarju na tako imenovanih Sončnih vratih v mestecu Tajuanaco, ki leži kakih 30 km vstran od jezera Titikaka. Arheologi menijo, da so davni prebivalci Južne Amerike sezidali ta vrata v petnajstem tisočletju pred našim štetjem, torej že takrat, ko je bila v Evropi kamena doba.

Med dvehletnimi raziskavami je prof. Schinder ugotovil, da so Inki prispeli v Peru in Bolivijo v osmem stoletju pred našim štetjem in da so tam naleteli na zelo razvito kulturo. To trditve dokazujejo razvaline velikanskih zidov, sestavljenih iz umetniško oblikovanih blokov, in na temelji, na katerih so Inki kasneje gradili svoje tempelje.

V Južni Ameriki so že takrat živeli ljudje, ki so gradili iz kamnitih klad velikih mest in so vedeli, kako se iz rud pridobivajo kovine. Čas, kdaj je to bilo, so znanstveniki izračunali po koledarju, vklesanem v kamnite simbole Sončnih vrat. Koledar vsebuje tudi zaporedje sončnih in luninih mrkov. Vse to kaže, da so bili pradedni prebivalci teh južnoameriških dežel v znanosti daleč

pred svojimi evropskimi sodobniki.

V kamniti puščavi sredi Peruja so arheologi naleteli na velike naturalistične živalske risbe. Profesor Schinder jih je lahko fotografiral le iz zraka, saj je na primer risba kuščarja, ki se zdi

Avtostop na Švedskem

V povojnih letih se je začela tudi v evropskih deželah naglo razvijati »turistična« panoga, imenovana avtostop. Zlasti mladi

Tihotapci mamili

Ameriška policija ima precej dela s tihotapci mamili. Po šestmesečni preiskavi so pred kratkim vložili tožbo proti tihotapcem, ki so pri svojem delu uporabljali dvojne dekle in desetletnega fantka. Otroci niso zaprli, zastopnik newyorške policije pa je dejal, da jih bodo poslali v poljske taborišča.

živi v Peruju, dolga 200 m, risba opice pa meri od glave do repa 80 m. Arheologi še niso ugotovili, čemu so davni prebivalci izdelovali te velikanske risbe.

V družbi perujskega arheologa dr. Ruca se je prof. Schinder povzpel na 4000 m visoko planoto Marcajuali. Tam sta našla v kamen vklesane figure, ki so verjetno nastale pred 15.000 leti. Njuna najdba je zbudila med znanstveniki precej zanimanja.

Rimsko prebivalstvo

Ob koncu letošnjega januarja je štel Rima 1.987.000 prebivalcev, torej 52.300 več kot pred letom dni.

TOTO na MISECEU

Italijanski filmski komik Toto je glavni junak zgodbe, ki je originalna po tem, ker je zasnovana na znanstveno-domišljinskem romanu. Film je režiral Stefano Venzina, vsebina pa je v glavnem tale:

Pasquale Belafonte, direktor teatnika »Fru-fru«, ima tajnika

Ahila, ki se navdušuje za znanstveno domišljijo, prav to pa je prepovedana tema v uredništvu teatnika, ki objavlja le sentimentalne zgodbe.

Nekega dne si Ahil ne more kaj, da ne bi zamenjal slike lepega dekleta na naslovnih straneh s podobo velike sipe, ki ogroža naš planet. Direktor je ves iz sebe, njegova hči Lidija pa zaradi tega občuduje Ahila, v katerega je skrivaj zaljubljena. V tre-

nutni jezi udari direktor svojega tajnika, da mu iz nosa priteče kri. Takoj pokliče zdravnika, ki ves presenečen ugotovi, da vsebuje Ahilova kri »glumonijske«, dragocene snovi, spriču katere lahko človek vzdrži sleherni zračni pritisk. To pomeni, da je narava izbrala Ahila za polet v vesolje.

Potem pride na dan, da se Ahil le v knjigah zanima za medplanetarne polete, vsekakor pa njegovo zanimanje ni tolikšno, da bi se prostovoljno javil za poskusnega zajčka. Znanstvenik von Graus iz washingtonskega generalnega štaba mu takoj ponudi pravcato bogastvo. Ahil pa ne mara niti slišati o poletu. Njegov šef in tast ni tako nedovzeten za dolarje kot on. Nazadnje se odpravi v vesolje on sam, spremlja pa ga Ahilov dvojniki, ki ga odkrijejo po naključju.

Vas brez kadilcev

Blizu Duvna leži zaselek Podastrana z 21 gospodarstvi. V tej vasi nihče ne kadi, vaški odbor nikoli ne vidi pijanega kmeta iz tega zaselka.

Orson Welles o filmu

Orson Welles, ki se mudj na Malajskem, pravi, da so filmi mnogih dežel marsikdaj krivi nemoralnega vpliva na mladino in da kvarijo okus občinstva. Po njegovem mnenju so filmski gledalci v jugovzhodnih azijskih deželah prepričani, da so ameriški filmi predvsem odgovorni za ta vpliv, ker jih je največ na sporedu. V pogovoru s časnikarji je Welles izrekel priznanje indijskim in japonskim filmskim ustvarjalcem, ki se v filmskih zgodbah zavzemajo za človečnost v odnosih med ljudmi.

WALT DISNEY PODOBE IZ NARAVE

POLET S PLAVUTMI

LETEČE RIBE PRAVZAPRAV NE LETAJO, MARVEČ DRSIJO PO MORJU. SEKIRICI PODOBNA SLADKOVODNA RIBA IZ JUŽNE AMERIKE MED POLETOM ZARES ZAMAHUJE S PRSNI MIŠICAMI.

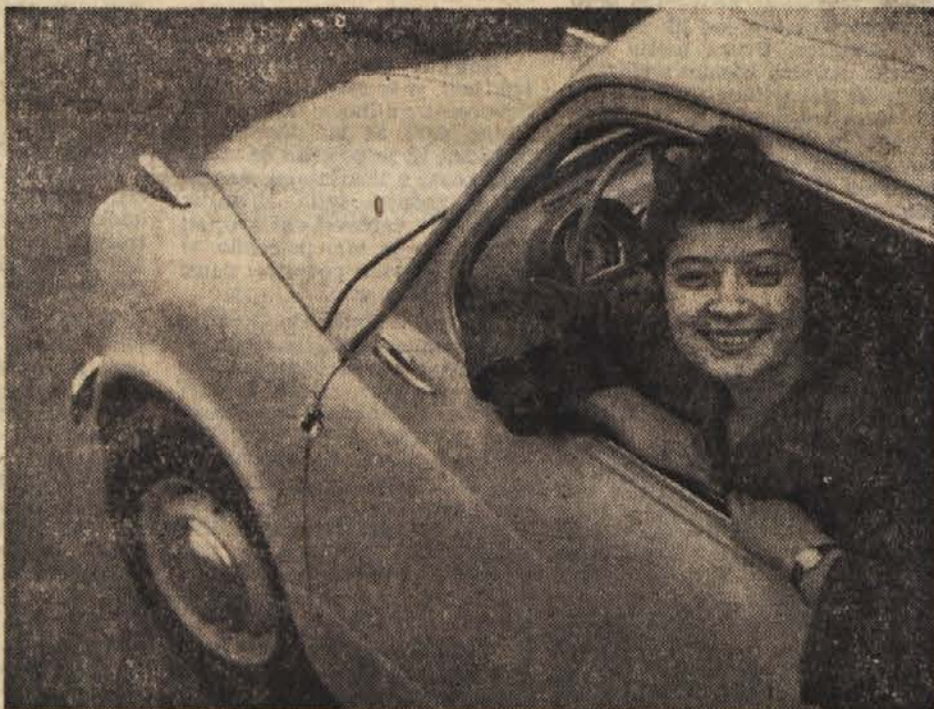
MOČNE PRSNE MIŠICE ZAVZEMAJO ČETRTINO NJUNE TEŽE. PRAV ZARADI NJIH PA IMA RIBA OBLIKO SEKIRE, PO KATERI JE DOBILA IME.

Kupil je lastne slike

Neka newyorška umetniška galerija je povabila francoskega slikarja Carzouja, naj razstavi svoja dela. Galerija je postavila nekaj pogojev: Carzou ne sme razstaviti slik, ki so last kakega muzeja ali zasebnika, pokazati pa mora vsaj 40 podob. Slikar je delal dan in noč, vendar je izgotovil le trideset slik, zato je dal v liste oglas: »Po najvišji ceni kupim Carzoujeve slike.« Za težke denarje je kupil deset lastnih podob.

Še je čas!

Da bi ustregli prošnji številnih naših bralcev, bo uprava »Ljudske pravice« v Ljubljani sprejemala pošiljke popolnih serij časopisnih kuponov z izrezki iz originalnega ovitka Zlatorogovega proizvoda RIO do 30. marca 1959.

Veliko RIO javno zbiranje novega avtomobila FIAT 600 bo 5. APRILA 1959 V KOPRU!

17 Ob ZAKLJUČKU

BRIGID MAXWELL redakcije

— Kje...? Ah, da, penzion. Na Gower Streetu, blizu bolnišnice. Vesel brlog! Šest najemnikov in gospodinja s svojo družino v pritličju. Mrs. Quinze ji je bilo ime in bila je prava mrha. Ne mislim njene morale, njen jeziki! Ne, da bi bila tekala za nami! Lahko smo počeli, kar smo hoteli, in zakaj bi ji to ne bilo prav? — Spet se je nasmešnila vase. — Bila je to ena tistih velikih, starih hiš na vzhodnem Gower Streetu, poraščena z divjo trto, ki je v septembru rodila drobcene grozde, jagode, tako velike in trde kakor šibice. Leto dni sem tam stanovala, Karel tri ali štiri mesece. Ostali najemniki: dva študenta, suha, slabotna in vase zaprta ženska ter neka devetnajstletna nora Rusinja.

— Ste Dickinsona dobro poznali?

— O, da! — se je nekoliko obotavljala. In potem se je zasmejala na pol spriču Stacpoolovega vprašanja, na pol spriču nore mladosti. — Dozdevalo se nama je, da sva bila edina pri čisti parneti. Zato sva zmeraj tičala skupaj in sva tudi skupaj hodila iz hiše. — Spet se je obotavljala. — Toda to vas gotovo ne bo zanimalo, saj je že davno tega.

— Nasprotno! — je ugovarjal. — Zdi si šele prvikrat dobro predstavljam, kakšen človek je bil Dickinson, kadar ni delal.

— Bil je čeden fant. — Rekla je to kakor nalašč, kakor da bi se pripravila spet na kakšen ugovor. — Ko je postal slaven, se ni več z vsemi razumel. Toda pred dvajsetimi leti je bil videti zapuščen, osamljen, da je človeka ganil. Vzbujal je veselje, da bi mu bila za mater, da bi mu krpala nogavice in mu ustvarjala ugodje v hiši. Prišel je naravnost iz Danske. Njegov oče je bil umrl in s starejšim bratom Kurtom se ni najbolje razumel. Takrat je našel svoje prvo delo na Fleet Streetu kot prav majhen pomožni reporter. Še zdaj mu včasih vidim v očeh njegov izgubljeni izraz.

Stacpoolo je misli na vsa tista mnenja, ki jih je bil slišal v »Budivcu«. Zenske pogostoma najdejo pri moških lastnosti, ki jim jih nihče ne bi prisodil. S tihim nasmehom si je predstavljal, kako grobe bi bile FitzOliverjeve pripombe, ko bi mu kdo povedal, kako se je rajnemu Mr. Dickinsonu prileglo, če mu je bil kdo kakor koli za mater.

— Ali je imel razen matere in brata še druge sorodnike?

— Ne da bi vedela. Slišala sem ga praviti le o teh dveh, že od vsega začetka. Tudi njegova mati je medtem umrla.

— Se ni nikoli oženil?

Mrs. Merryweather se je zasmejala:

— Za zakon pač ni bil rojen.

— Ste bili tudi pozneje kdaj v stikih z njim?

— Da, ko sva se razšla, sva se ločila kot prijatelja.

Ko je Stacpoolo medtem motril njen dobrodušni obraz, si je le s težavo predstavljal, da bi se bilo sploh moč ločiti od človeka drugače kakor v prijateljstvu.

Po nekaj mesecih se je Karel odselil z Gower Streeta, — je nadaljevala, — a me je zmeraj vabil, kadar je imel dve premierski vstopnici ali kaj podobnega. — Resno se je ozrla v

Stacpoola, — v poznejših letih se ga je prijel sloves babjaka, toda svojih starih prijateljev ni pozabil. Včasih sva se srečala. Naletela sem nanj, ko sem bila na poti v šolo. Tedaj se je zmeraj ustavil in sva se o marsičem pomenila.

— Kdaj ste ga zadnjič srečali?

— Približno teden dni, preden je odpotoval v Avstralijo, v High Holbornu.

— Sta govorila o čem posebnem?

— Karel mi je povedal, da se bo čez teden dni odpravil na pot.

— To je bilo vse?

— Da.

Mrs. Merryweather je naenkrat zmanjkalo besed. Stacpoolo pa se je zarekel, da bo prišel stvari do dna.

— Zagotovo ni nič drugega omenil?

— Res ne!

Gwen Merryweather ni imela najmanjšega namena, da bi se s Stacpoolom spuščala v zares domoljubne anekdote, ki ji jih je Karel pripovedoval o dami, s katero se je odpravil v Avstralijo.

— Torej niste nič vedeli, kaj je kanil onkraj vode?

— Ne. — A je oklevaje pristavila: — Sodim, da že kaj veste o dami, ki je potovala z njim? — Pravzaprav ne toliko, kakor bi želel, — je dejal Stacpoolo. — Ali vam je pripovedoval o njej?

— Seveda ne! — Gweni se je še zmeraj zdelo prav, da Dickinsona vsaj nekoliko opere. — Toda moja sestra mi je danes popoldne pravila po telefonu, slišala je to od mojega svaka, da je Karel vlačil grofinjo s seboj, kamorkoli je šel. Bila sta celo v gosteh pri avstralskem ministrskem predsedniku. Svak meni, da bi predsednik vražje besnel, če bi zvedel, da Karel in grofinja nista bila poročena.

— Kdo pa je pravzaprav ta grofinja?

— Vi torej tega niste vedeli? Zenska se imenuje Kramer, je sestra Mr. Kramerja, ki je gospodar v tovarni barv Atlas. Zelo privlačna, zlati lasje, velika in očarljivo se oblači.

— Hvala! Dickinsona pa po njegovi vrnitvi niste več srečali?

— Le kdaj? Saj je bil takoj potem umorjen.

— Sem mislil, da ste ga morda obiskali.

— O ne. V njegovem stanovanju nisem bila nikoli. Srečala sva se le včasih, po naključju, na cesti ali pa pri moji sestri, če je vabila v goste.

— Sta si bila z vašo sestro dobra prijateljca?

— Gwen Merryweather je malo pomislila.

— Težko bi verjela, da ga je imela Beč kaj dosti v časteh. Prejšnji teden je imela celo nekaj zlobnih opazk na njegov račun, ko je bila z Jasom pri nas in je Jas omenil, da se Karel vrača.

— Jas?

— Njen mož. Jas With, založnik. On in Karel sta bila dolga leta velika prijatelja.

V mali sobi je zavladal molk. Stacpoolo je prislusnil bogato obrezljani uri, ki je tiktakala na okrajniku kamina. Prva se je spt oglasila Gwen:

— Še kaj, gospod inšpektor? Vas ne bi stila, in če vam je do tega, kaj morda počakali na skodelico čaja. Toda Cathy bo vsak čas doma in nemara ne bi bilo prav, da bi slišala, o čem govoriva. Pravzaprav... — otrsela se je zadrege — mislim, če bi me še kdaj potrebovali? Vidite, George, moj mož, je poznal Karla. Nekot sta celo govorila pri Beti. A ne ve... Hočem reči, da sva se z Georgeom poročila dosti pozneje... Spet je obtičala.

— Vaš mož naj torej ne izve, da sta si bila nekoč dobra prijatelja z Dickinsonom, — je Stacpoolo previdno vprašal.

— Kako obzirno govoritel!

Sele ko boste spoznali kakovost tega sprejemnika, boste uvideli, da je

Savica 58

Vaš nenadomestljivi prijatelj
Telekomunikacije, Ljubljana

39.950 din